СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ. OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION.

ТРИ ЦЕНТИ РІК XLV. Ч. 145. Джерзі Сіті, Н. Дж., четвер, 24-го червня, 1937 VOL. XLV. No. 145. Jersey City, N. J., Thursday, June 24, 1937. THREE CENTS

УРЯД СКЛИКУЄ ДРУГУ СТАЛЕВУ КОНФЕРЕНЦІЮ

КЛІВЛЕНД (Огайо). — Не зважаючи на те, що чотири сталеві підприємства, проти котрих звертається страйк Організаційного Комітету Сталевих Робітників, не прибули на першу конферецію, скликану Радою Сталевого Порозуміння, Рада відбула осібні конференції з обома сторонами страйку, а потім скликала нову конференцію.

НАПАДАЮТЬ НА ПРЕЗИДЕНТА ЗА СТРАЙКОВУ ПОЛІТИКУ.

ВАШИНҐТОН. — В обох палатах конґресу виступали промовці з гострими критиками на страйкову політику президента Рузвелта.

Сенатор Бейлі з Норт Каролайни нападав поприРузвелта ще й на пенсилвенійського ґубернатора Ерла.

СТЕЙТОВІ ВІЙСЬКА ПРАВЛЯТЬ У ЙОНҐСТАВНІ.

ЙОНҐСТАВН (Огайо). — Сюди прибули три полки національної ґвардії, щоб удержувати спокій у розбурханім сталевим страйком місті та не допустити до можливого кровопролиття.

В 7 годині рано у вівторок, коли мали відкритися для праці фабрики підприємства „Репоблик Стіл Корпорейшен" та „Йонґставн Шіт енд Тюб Компані", під фабриками стояли тисячі пікет та сотки поліції, депутатів шерифів та компанійних сторожів. З настрою сторін було ясно, що як відчиняться брами фабрик, битва неминуча. Та брам не відчинювано. Замісць відводити страйколомів до брам крізь лінії пікет, війська стереглн, щоб не відчинено брам. Війська арештували теж людей, що носили при собі зброю.

Арештовано коло півтора сотки людей. Кажуть, що це були симпатизуючі зо страйкарами робітники з околичних гумових фабрик. Знайдено теж багато покиненої зброї.

СІДАЙСТРАЙКАРІ НЕ ПОСЛУХАЛИ СУДУ.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — Страйкуючі робітники підприємства „Ейпекс Говжері Ко." не покинули фабрик підприємства, не зважаючи на приказ федерального суду, що признав сідайстрайк безправним і приказав сідайстрайкарам „віддати фабрику правним власникам". Маршал доручив юнійним провідникам приказ суду та дав їм 4 дні до покинення фабрики.

ЗАЛІЗНИЧІ ЮНІЇ МАЮТЬ ВІДГОЛОСУВАТИ ПИТАННЯ СТРАЙКУ.

ШІКАҐО. — Предсідники пятьох великих юній залізничих робітників постановили віддати до вирішення голосуванням членів юній питання, чи ці робітники мають вийти на страйк, щоб добитися від залізниць признання їм домагання 20-процентової підвишки заплати.

УХВАЛЮЮТЬ ЗМЕНШЕНІ ВИДАТКИ НА ДОПОМОГУ БЕЗРОБІТНИМ.

ВАШИНҐТОН. — Сенат ухвалив звичайним голосуванням приняти проєкт уряду про зменшення допомогових запомог до півтора біліона долярів. Деякі сенатори ставили внески, щоб цю суму зменшити ще дальше, але всі такі внески перепадали.

Рахуючися з цим зменшенням фондів, федеральний уряд уже приказав своїм бюрам зменшувати число запомаганих робітників. Проти цього підносяться різкі протести. В Ню Йорку, наприклад, для протесту проти цього стинання допомоги для артистичних проєктів вийшли на сідайстрайк 800 робітників.

КАРАЮТЬ АРЕШТОМ ЗА ПОДАТКОВІ УХИЛИ.

ЛОС АНДЖЕЛЕС (Каліфорнія). — Федеральний суд засудив Едварда М. Смита, фабриканта нафтових причандалів, на 25,000 долярів кари та 18 місяців вязниці за те, що він не заплатив урядові в двох роках податків на суму 162,102 доляри.

ВИБУХ КІТЛА ЛЬОКОМОТИВИ.

ОСҐУД (Індіяна). — На залізничій дорозі залізниці Болтимор енд Огайо вибух котел льокомотиви товарового поїзду, що їхав з Луисвилу до Синсинеті. Згинув пічкур і один гальмар.

ЖІНКИ В ПОЛІТИЦІ.

ВАШИНҐТОН. — Конгресменку, паню Марію Норток, вибрано головою робітничого комітету палати послів конґресу.

У Ню Йорку вибрано на місце померлого алдермана (лавника) Джана Магоні його вдову, паню Марію Магоні.

В Анаполисі пані Милдред Клементс вибрана Републиканською Партією на кандидатку на становище посадника міста.

МАСОВИЙ ЛЕТ НА ВЕЛИКУ ВІДДАЛЬ.

З заливу Сан Дієґо, Каліфорнія, вилетіла в понеділок ескадра 12 літаків американської военної фльоти, щоб добитися без осідання до округи Панамського каналу, 3,060 миль звідсіля.

ЧОЛОВІК АПЕЛЮЄ ДО ВИКРАДАЧІВ ЖІНКИ.

Вилйем Парсонс із Стовні Брук, Ню Йорк, котрого жінка пропала 12 днів тому без сліду, відкликався вдруге до викрадачів жінки, щоб вони порозумілися з ним до четверга вполудне, інакше він віддасть справу властям.

ВІЙТИ ПЕРЕД СУДОМ.

Львівський суд займався трьома війтівськими справами з дефравдаційним підкладом. І. Фендьо, війт із Жиравки, відповідав за присвоення податкових грошей на суму 1,600 зл., фальшування документів і нелеґальну підвишку своєї платні із 150 на 250 зл. Солтис громади Лани спроневірив кількадесять л., а касієр міста Любачева, В. Інґльот, поверх сто. Присуди будуть оголошені пізніше. — Тернопільський суд засудив Михайла Юнка, війта в Синяві, пов. Збараж, за спроневірення громадських грошей на 1 рік вязниці з 5-літнім припиненням.

СМЕРТЬ ПІД КОЛЕСАМИ ПОТЯГУ.

В селі Підборцях під Львовом склалася в часі бурі жахлива подія. Доньки залізничого службовика Шияна, 6-літня Єлисавета і 8-літня Ядвиґа, вийшли з парасолем напроти батька, що вертався зі Львова. Через неувагу обі дісталися під колеса потягу, причому Єлисавета погибла на місці, а Ядвизі розчерепило голову. В безнадійному стані відставили її до львівського шпиталю.

ДЖЕРЕЛА НАФТОВОЇ РОПИ В БЕРЕЗІВЦІ.

На просторі єпископських лісів у копальні „Ліс", власности Бухвальда з Березова, викрили величезні джерела нафтової ропи. Добувають пів вагона денно. Підчас верчень натрапили також на багаті джерела мінеральної води.

НАЙСКРОМНІШИЙ КУПАЛЬНИЙ КОСТЮМ.

На пляжі в Бяріц відбувся цікавий конкурс на найскромніший купальний костюм. Цей конкурс зорґанізував відділ Ліґи Моральности, яка пропаґує у Франції скромні одяги. При помочі добре зорґанізованої пропаґанди викликав цей конкурс величезне зацікавлення. Поверх 130 пань із найкращого товариства станули до цього турніру. По першій елімінації, яку перевела окрема комісія моди, до плебісциту станули 60 пань. При оцінці публика брала під увагу естетичну гармонійність постаті з кольором матерії та з мінімальним декольтом.

Перше місце признали 23-літній панні Ребуйлет, донці власниці магазину моди в Парижі.

ДЖОВ ЛУИС НОВИМ ЧЕМПІОНОМ СВІТУ В КУЛАЧНІЙ БІЙЦІ.

У присутності 60,000 осіб, що заплатили за вступ $700,000, відбулася в Шікаґо у Комиски Парк бійка за світовий чемпіонат великої ваги між теперішнім чемпіоном Джеймсом Бредоком та визовником Джовом Луисом. В осьмім виході мурин переміг ударом, що звалив Бредока безпритомного. Джов Луис це перший мурин, що дістав чемпіонат світу в кулачній бійці від часів Джека Джансона, 22 роки тому.

БУРЯ В КОНІ АЙЛЕНДІ.

Широко відоме літнище коло Ню Йорку, Коні Айленд, навістила в понеділок вечором сильна буря. Вітер поломав дахи, дерева й погасив світла. Води на вулицях здержали автомобілевий рух. 15 осіб були ранені.

НЕСАМОВИТИЙ ТИЖНЕВИК.

Мешканці одного советського містечка подали в суд дирекцію кіна, яка зважилася „набрати на бас" глядачів, уладжуючи на екрані похоронний похід із... небіжчиками.

У дійсности ця несамовита історія виглядала ось як:

По фільмі, яка була назначена на програму сеансу, мали висвітлювати тижневик із похоронними обрядами одного промислового потентата, Орджонікідзе. Одначе копія не надійшла на час, а що цей тижневик реклямували окремо на афішах, треба було конче щось показати. Заложили тоді на апаратуру фільму з похорону Кірова. Яке було здивування публики, коли за домовиною йшли... небіжчики: Каменев, Зіновієв, Пятаков і засуджені на обох останніх монстпроцесах у Москві й розстріляні.

Цікаво знати, як закінчиться процес у цій дивоглядній справі, бо позовники покликалися на параграф про несовісну рекляму та ошуканчий засіб видерти гріш від публики.

УЧЕНИКИ ҐАНДЛЮЮТЬ.

Школа „пшиспособеня купецького поль. тов. розвою зем всходніх" в Пінську, на Поліссі, зорґанізувала в Пінську крамницю „Скуп сільських продуктів". Продають у крамниці ученики цієї школи і так відбувають рівночасно обовязуючу практику. Інші ученики ходять безінтересовно з кошиками по ринку і купують сільські продукти. В крамниці є яйця, гриби, фасоля, масло, сир і т. п.; мають також зорґанізувати в цій крамниці дрібний продаж риб. Зате українських крамниць державні чинники не позволяють закладати.

І ГАЛАПАСИ ПОЖИТОЧНІ.

З Познаня відвезено до Лондону, опісля до Канади міліон галапасів боровика. В канадійських лісах робить знищення личинка боровика, занесеного з Европи. А що тамошній боровик є вільний від галапасів, які нищать його в европейських лісах, тому вивозять його з Европи до Канади.

СУД НАД УБИВНИЦЕЮ ДІТЕЙ.

У стейтовім суді повіту Софовк, Ню Йорк, відбулася карна розправа проти пані Гелени Тірнен, обвинуваченої за вбивство своєї 7-літньої дочки та покалічення свого малого синка. Як прокураторія прочитала заприсяження одного свідка, що, мовляв, пані Тірнен заявила, що вона хотіла вбити свої діти, бо вони стояли на дорозі до її подружжя зо своїм любком, пані Тірнен нагло призналася до вбивства, але без охоти вбити. Суддя засудив її на вязницю, що має тривати найменше 20 літ, а може тривати до смерти.

ФУТБОЛЕВА ДРУЖИНА ШВАЧОК.

Як відомо, віденці є великими фанатиками футболю. Такими фанатиками, що в копаний мяч грають там не тільки мужчини, але й жінки. Недавно відбувсь у Відні жіночий футбольний турнір за чашу пок. канцлера Дольфуса. Цього року чашу здобула дружина віденських швачок. На середині нападу грала предсідниця союзу віденських швачок, пані Гавмґарт. У фіналі перемогли швачки дружину міських службовичок.

ЯК ІНКАСЕНТ І ВОЗНИЙ БАВИЛИСЬ У ВАРШАВІ.

До Варшави приїхав інкасент маґістрату одного провінціонального міста з возним, щоб відобрати більшу суму грошей з Банку Польського. Замісць вертатися з грішми додому, вони пішли до одного ресторану і розпочали широку забаву з жінками легких обичаїв. Забава тревала три дні і три ночі, після чого оба зголосилися на поліцію і повідомили, що їм украдено з валізи кількадесять тисяч зл. Поліція доходить, чи їх справді обікрали, чи вони спроневірили ту суму. Покищо обох арештовано.

СМЕРТЬ ВІД КАПЛІ ВОДИ.

Джонелля, весельчак князя Феррари, перебрав раз мірку у своїх дотепах та важко образив князя. Обурений князь засудив весельчака на смерть через зрубання голови топором. На подвірі замку приготовлено всі причандали до екзекуції. В останній хвилині князь, який дуже любив свого весельчака, змінив своє рішення і хотів дарувати весельчакові життя. Одначе хотів іще притім дати йому дошкульну научку. Екзекуція мала відбутися тільки на око. Засудженого привели на підвищення, що на ньому стояв уже кат із величезним топором. Джонеллю звязали мотузками, завязали очі й, обнаживши шию, веліли положити голову на пень. За хвилину кат пустив на карк засудженого каплю холодної як лід води.

Всі вибухли сміхом і почали кричати на весельчака, щоб устав із навколішків. Одначе Джонелля навіть не ворохнувся. Коли його піднесли, виявилося, що нещасливий весельчак умер на удар серця. Смерть прийшла в цій хвилині, коли кат пустив на його карк каплю води.

КАРАЮТЬ ЗА БОГОСЛУЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

ЧЕРНІВЦІ (Буковина). — Міністерство внутрішніх справ візвало митрополичий уряд на Буковині, щоб застановити платню українському православному священикові Михайлові Катеринюкові за те, що викладав у народній школі по українськи науку релігії, а в церкві відправляв богослуження теж по українськи. У звязку з тим митрополит повідомив священство, що такі самі кари дістануть усі священики, котрі будуть відправляти богослуження і вчити релігії українською мовою. Тому, каже митрополит, треба священикам застосуватись до розпорядку влади і вживати румунської мови.

РЕВІЗІЇ Й АРЕШТУВАННЯ В БЕРЕЖАНЩИНІ.

БЕРЕЖАНИ (Галичина). — По селах Бережанщини бушують польські агенти і поліцаї та переводять арешти селян і молоді. Арештують головно тих, що є членами читалень „Просвіти", а по хатах арештованих переводять труси.

ПОМЕР ЛІКАР-ОТАМАН У. Г. А.

ЛЬВІВ. — У Липиці Долішній помер д-р Теофіль Гвоздецький, бувший лікар-отаман Української Галицької Армії, один з найвизначніших українських лікарів і громадянських діячів. У 1900 році брав участь на конґресі лікарів у Парижі, а в 1904 році в Празі, де дістав похвальну грамоту. Покійний був відомий з того, що був відданий цілим серцем нашому сільському населенню.

„СВЯТО ПІСНІ", АЛЕ НЕ УКРАЇНСЬКОЇ.

ЛЬВІВ. — Якийсь „Батько" пише в „Ділі" про „Свято Пісні", яке заведено в Польщі по школах і яке відбувається на весні, або в початках літа. Свято має на цілі навчити дітей тішитися життям, а також навчити дітей і молодь полюбити мистецтво, музику, пісню. „Свято Пісні" малоб призвичаїти молодь до солідарности, дисципліни та вміння спільно виконувати деякі суспільні почини. Все те дуже гарне, пише „Батько", та біда, що не учать у тих школах українських дітей рідної пісні, а вчать польської, й то дуже часто — шовіністичної пісні. Супроти цього, пише „Батько", нема в Польщі зі „Свята Пісні" ніякої радости для української дитини.

НАСТУП НА УКРАЇНСЬКІ ГОСПОДАРСЬКІ СТАНИЦІ.

ЛЬВІВ. — Польська преса почала пляновий наступ на українські господарські інституції, домагаючись повної їх ліквідації. Перед у цій акції веде ославлений „Ілюстровани Курєр Цодзенни". Цей орган запізвала перед суд дирекція „Маслосоюзу" за очорнення. Саме „Маслосоюзові" хоче польська преса завдати найбільший удар, бо ця установа зачала гарно розвиватись і вести торговлю з заграницею. Польські шовіністи пишуть публично, що „Маслосоюз" є в руках українських „бойовиків і аґітаторів зпід знаку У. В. О."

ДИКТУЮТЬ НАМ НОВИЙ КАЛЄНДАР.

ЛЬВІВ. — На зїздах польських орґанізацій, і то таких, як „Звйонзек Старшин Резервістів" і „Товарикство Школи Людовей", ухвалюють резолюції, щоб польський уряд змусив греко-католицьку церкву завести в себе григоріянський календар. Польські шовіністи є цеї думки, що тоді лекше буде полякам перетягати українців на латинський обряд.

НОВИЙ КАБІНЕТ У ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ. — Є новий премієр, Каміль Шотан, якого поперли соціялісти й комуністи. Значить, що „людовий фронт" є ще далі при владі, але тим разом він уже далеко хиткіший. Блюм залишився між міністрами. Найважнішою фіґурою буде тепер міністер фінансів, бо з фінансами велика біда. Буде цим міністром Жорж Боне, теперішній французький амбасадор у Вашинґтоні, що зараз повернеться до Франції.

КИТАЙ ОБЄДНУЄТЬСЯ.

ТОКІО (Японія). — Китай приходить постійно до сили. Це розуміє Японія і тому вживає тепер усіх заходів, щоб зєднати собі симпатії Китаю, а з ним і згоду на відокремлення Манчука. Та виявляється, що Китай не думає йти щодо цього на ніякі уступки. Він саме змагає до обєднання всіх китайських земель, а тимсамим не існує для нього якесь відрубне Манчуко, що, як відомо, повстало завдяки Японії.

ПАРЛЯМЕНТАРИЗМ ГОРОЮ.

ТОКІО (Японія). — Японія має мабуть уже досита військової диктатури. І тому слідний зворот до парляментарної системи правління.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СУПРОТИ ЕСПАНІЇ — БАЛКАН НІЧИМ

Як перед вибухом світової війни сходила мова на війну, то неможливо було в тім самім часі не думати про Балкан. І то головно тому, що саме Балкан був тою міжнародною торговицею, на якій сходилися інтереси конкуруючих між собою великих торговців, що звалися великими державами, з яких один чигав на другого, щоб його схопити за горло. З такої ситуації зродилася вкінці й світова війна, а вибух бомби у Сараєві дав тільки остаточну притоку до того, на що вже давно заносилося.

Коли з цього боку глядіти тепер на події в Еспанії, то можна знайти там багато подібного до того, що дало притоку до вибуху світової війни. Очевидно, що Сербія не була Еспанією, вже хочби тому, що в ній не було тої братовбичої боротьби, яка існує тепер в Еспанії. Але що в Сербії зосередоточувались у своїм часі інтереси ріжних великих держав, які довели вкінці до вибуху світової війни, то це історична правда. Як і правдою є те, що надовго до вибуху світової війни доказувано, що кінець кінців оті суперечні інтереси в Сербії, як і на Балкані взагалі, мусять довести до війни. Коли таке було з Балканом, то щож доперва говорити тепер про Еспанію? Здається, що якби не свіжа ще память про недавню світову різню, то цілком певно ця ніби горожанська війна в Еспанії булаб викликала світову війну. До цього були вже десятки поважних причин, як от замовчане Советами затоплення трьох советських кораблів на Середземнім морі, чи бомбардування червоними еспанськими літаками военного німецького корабля. А коли це досі не сталось, то тільки тому, що покищо конкуруючі між собою великі держави випробовують іще далі свої сили — в Еспанії. В Еспанії ведеться дійсно потрясна, трагічна боротьба. Але для великих держав це свого роду — маневри. І то військові, бо випробовують нові літаки і нові ґази, як теж дипльоматичні, бо одна держава намагається перехитрити другу ріжними проектами про „еспанську невтральність".

Еспанія є далеко більшим запальним пунктом, ніж був ним колись Балкан, іще й з того боку, що в Еспанії ведеться теж боротьба між двома світоглядами: комуністичним і фашистівським. Щоправда, червоний уряд в Еспанії не називає себе комуністичним, а Франко вирікається фашизму. Та вже навіть із того боку, що пишуть американські кореспонденти про облогу Більбао в ґазетах, які симпатизують з „демократичним" червоним еспанським урядом, виходить ясно, що червоний еспанський уряд є в руках комуністів. А революційна армія є захоплена фашистівськими ідеями. Ось ці два світогляди це теж — війна, в Еспанії й у цілому світі.

Д-р Остап Грицай.

ВІСТНИК

За квітень, травень і червень, 1937.

В рецензії на книжки Вістника за лютий і березень, обговорюючи поміщені там поетичні твори, згадав я трохи обширніше про **Юрія Клена** як про того з поетів, що зазначивсь досі дуже чітко цілою низкою гідних уваги поем, виданих у міжчасі й окремою відбиткою п. з. **„Прокляті дні"**. А коли тепер поглянемо на чергові випуски нашого журналу за квітень, травень і червень, то тут стрічаємося з нову з вартісними зразками. Кленової творчости, а саме з поемами **„Жорстокі дні"** (4) та **„Вінкінґи"** (5). Перша з них це своєрідна апотеоза життєвого гарту, випробуваного великими й трагічними переживаннями, апотеоза, яку автор кінчить словами:

Благословенні дні прокляття й кари!
Цеж ми, гартовані в снігах,
Завіяні в пожарах,
Загравою засвітим у віках.
Несіть гарячий попіл у майбутнє,
Безсмертний жар вражінь —
І вславить Незабутнє
Колись співець наступних поколінь.

А друга — картина лицарської виправи вікінґів, повна суворого тону геройської епіки, може тут і там надто суворого, та зате не без моментів чіткої пластики. На життєбойовий тон настрої й обидва вірші відомого вже читачам „Вістника" С. Кушніренка, його **„Прогулька"** (4), **Поезія (тамже)**, з яких особливо другий бадьорий своїм духом. Цьогож автора стрічаємо цим разом і між оповідачами в нашім журналі, а саме маємо тут його нарис **„Золотий Херувим"** (6), своїм тоном легко гумористичний і тимсамим і не обтяжений ніякою надзвичайною проблематикою, але своєрідний хист оповідання тут помітний. Та тількиж можна звернути авторові увагу на те, щоб незачасто вживав фрази „і т. д.", бо в мистецькому творі не годиться воно, велити читачеві що хвилі додумуватись того, що хотів би сказати автор, і серіозности від таких фраз оповідання не набирається. І таксамо не повинен український оповідач сьогодні забувати про те, що типи українських людей, розмальовувані ним, — чоловіків таксамо, як і жінок — мають бути репрезентаційні, тобто такі, щоб варто було показати їх чужинцям. І воно з цього погляду і завдання редакції, звернути на це точну увагу.

На канві старозавітної легенди розмальоване Л. Мосендз розділи з повісти **„Останній пророк"**. Це картини, помітні стількиж екзотикою східного середовища, що й подихом глибше відчутої, майже релігійної настроєвости та тією внутрішньою погодою, що така питома подібним біблійним сюжетам. Читачам „Вістника" взагалі гарно й цікаво воно привітати шан. автора з його кожним твором у ділянці оповідання. Позатим одначе відділ оповідання заступлений у „Вістнику" слабо, якщо не числити сюди ще й одного перекладу, а саме оповідання **„Дивна історія"** Армана Мерсіє (4). Відносно нього можна було зазначити, що його зміст як приклад залежности людини від химери, чи, там припадковости трансцендентних моментів у житті, не зовсім підходить під добре відому нам провідну ідеольогію „Вістника". Даліж з чисто літературних творів згадаймо поему Е. Маланюка **„Над Дністром"** (6), що по мистецьки розмальований тут пейзаж звязує з моментом легендарним, не без подиху нашого сучасного. Тільки з формою в Маланюка, як в нього іноді сувора, аж сира, не скрізь погодишся, скорежам, коли всякого роду „й" кінчає в нього віршевий рядок, ось як у строфі:

В тім співі був і спогад про минуле,
І давня спрага волі степової,
І темний гнів нащадка й виклик долі, і
Терпка нудьга, і запоздька лють...

Та хіба не краще воно, щоб оте, так фатально до останнього слова третього рядка причіплене „й", починало четвертий рядок строфи? Бо такі зовсім зайві і неоправдані промахи небезпечні ще й тим, що коли на них дозволяють собі кращі поети, то від них вчаться опісля такої самої всякого роду ґрамофони й віршомази, від яких у нас, як це ми всі знаємо гаразд, і без того скрізь і всюди аж кишить.

А тепер перейдім до публіцистики.

Подивімся з цього погляду в першу чергу на праці в ділянці **літературної критики** як найважнішої з усіх у журналі, присвяченім головно письменству. Цим разом як дуже цінну річ тут мусимо відзначити продовження і кінець згадуваної мною вже раніше студії **Л. Граничко** про Стефаника, розробленої автором у трьох частинах, а саме: 1. В. Стефаник у літ. критиці. 2. Стефаників світ. 3. Стефаникове слово (2—5). Праця Граничко цінна передовсім основним знанням нашої дотеперішньої літератури про Стефаника, до якої він підійшов критично, доказуючи слушність, чи там неслушність поглядів усіх дотеперішніх критиків великого оповідача. А далі основним розглядом найважніших елементів усієї творчости Стефаника, які Граничка зясовує так переконливо, що образ Стефаника, відтворений ним, треба назвати справжнім завершенням дотеперішніх дослідів, присвячених його творчости. І дуже добре зробила редакція „Вістника", що ту працю Граничко видала окремою відбиткою **(Л. Г. Василь Стефаник. Літературна критика й дійсність. Львів, 1937. Ст. 52)**. Цеж справжній вугольний камінь до всіх дальших студій над багатою ще у складні питання творчістю Стефаника. І таксамо вартісною працею треба назвати знамениту річ Е. Маланюка **„До справжнього Шевченка"** (6), яка не з одного погляду розкриває нам невідомі досі складки в духовости Шевченка і з гідним усякого признання розмахом нищить риштування тих ложно-традиційних, гнило-трафаретних поглядів про великого поета України, що на такі довгі-довгі десятиліття вспіли затемнити в нас правдиві обриси його духового обличчя. А неменш цінною працею видається мені тут і Павла Лана **„Клопоти з Шевченковим Вірую"** (5), дуже цікавий причинок до питання про релігійність Шевченка, що теж велить нам бачити основніше і в новім світлі намічені риси у Шевченковій творчості, і таксамо, як і річ Маланюка, знову раз спонукує нас приглянутись трохи основніше до жемчугів того національного скарбу, якому імя — Шевченко. Даліж, до праць з ділянки літературної критики треба причислити В. Реш-Лозовського **„Краса без приписів і без вимог"** (4), як відповідь на статтю Івана Коровицького **„З психольоґії поетичних образів"** (IV, 6.), причім цей же автор обороняє свою статтю перед закидами Реш-Лозовського в новій розвідці, а саме **„Поетичні твори й поетичні образи"** (6). У цій моїй рецензійці на чергові книжки „Вістника" я очевидно не маю змоги займитись ширше питаннями, що їх порушує полеміка оцих обидвох авторів, бо на те вони своїм характером і своїми посліднвостями надто складні. Всежтаки хотілосяб мені зазначити, що зразець естетичної теорії, бороненої д. Коровицьким, принаймнее на перший погляд не дуже то переконливий, а для пересічного читача, на мою думку, таки незрозумілий, тоді, як арґументи його противника як-неяк — несхитні. Одначе так чи інакше, а дискусія на такі теми причиниться всетаки як до їх вияснення так і до їх спопуляризування і в ширших колах наших читачів.

Літературно - історичного характеру є зате цікава стаття Ростислава Волошина **„До проблеми самогубства М. Хвильового"** (6), яка попри характеристику вражальної трагедії в душі Хвильового як жалюгідна жертва большевицьких катів, кидає ще жмут яскавого світла на таких типів, як старий Антін Крушельницький та його підбрехач Авенір Коломиєць.

А тепер лишається нам іще згадати хоч коротко про статті на **політично - громадські теми**, яких не бракує в ніякій книзі „Вістника". Вони є тим матеріялом у журналі, що виховує і перевиховує наше громадянство з національно-ідеольоґічного погляду.

Найцінніша річ в цій ділянці це статті самого редактора, д-ра Д. Донцова, **„Нерозрита могила"** (4). Виходить вона далеко поза межі звичайної публіцистичної статті, а стає чимось ущерть своєрідним, оригінальним, новим, зродженим із крицевого духа і надиханим жагучим пожаданням обнови нації. Широке, рідке в нас знання історії народів в усіх її ділянках до літератури, мистецтва і науки включно, і також основне і таксамо рідке в нас обзнайомлення з політичною літературою до останніх чисел найповажніших европейських журналів нині, це зверхні засоби, при допомозі яких Донцов творить ті свої статті, яким майбутність присвятить в історії України наших часів окреме, суверенне місце. Бо не в його начитанню тут діло. Ні в його державно-історичним чуттю, якого силою він без труду підшукує і застійнює найсміливіші історичні аналоґії на науку кожному, хто хоче і всилі чогось з історії навчитись. А в тій його трічі несхитній незломности, з якою він стоїть як вірний Екгарт визвольної ідеольоґії нації на варті епохи. І вогнем свойого фанатичного хотіння, свойого фанатичного гніву і фанатичного глуму намагається вишкрябати з душі народу геть до чиста всі тавра паралітизма, вавилонського раба, безпуття і безчестя в ньому.

Читайте тут іще статтю про Сталіна - Каліґулю, або про останню ставку большевизму, або подібну статтю Сґанареля („Хоч верть круть..."). Читайте статтю про Україну й Німеччину у світовій війні — скільки нового ви тут дізнаєтеся! Отак як з прекрасної статті еспанського письменника Ортеґи-Ґассета **„Що таке нація"** (5), яка вам отворить очі на те, в чому суть безупинної активности якогось народу. А **Дарія Віконська** розповість вам цікаво про бельґійських рексістів (5), у відділіж перекладів почуєте багато про тайни нинішнього Єгипту, і стрінетеся з думками великого Леопарді

І ще багато іншого. А позатим тут, як завжди, інтересна бібліоґрефія та гострі сільвети з пресової фільми. Так — вони іноді дуже гострі, оті сільюети пресової фільми у „Вістнику". Але це, бачите, теж гострість лянцетів, що беруться „витинати" з орґанізму суспільности застарілі болячки, замасковані чудесно ріжними хитренькими лярвами...

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Вов. Вільні Козаки, від. 116, повідомляє всіх своїх членів і членкиць, що піврічні збори відбудуться в неділю, 27. червня, в годині 3-тій пополудні, в Українській Гали, 18 Вуденд ул. Буде справоздання контрольної комісії, звіт уряду і делеґата з конвенції. Привитість всіх членів конечна. Довгуючі члени, коли не вирівняють свого довгу, будуть суспендовані. Родичі, де ваші діти? Під прапор батька Союза. — М. Скурняк, предс.; Йосиф Пасласький, кас.; Панас Стадник, секр.

СЕНТРАЛІЯ, ПА. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 90, повідомляє своїх членів, що ті, що не заплатили свій вкладок цього місяця, щоб заплатили до дня 27. червня. Коли того не зроблять будуть суспендовані рішучо. — Захар Волчанський, предс.; Микола Андрійчин, кас.; Іван Чепа, мол., секретар.

Директор театру: Ні, мій пане Порохно, не можу вам дати цієї ролі.

Актор: Та чому ж, пане директоре? Чого ви вимагаєте від мене?

Директор: Більше фантазії, мій любий, більше фантазії!... А передвісім більше життя у сцені смерти.

Елін-Пелін.

ГІСТЬ

Сотня ополченців, в якій служив дядько Стоян, ішла слідом за наступаючим військом. Мала то це то те містечко обсадити або охороняти табор, залізницю; раз мусіла вести полонених.

Від міста до міста, від села до села перемандрував дядько Стоян простір. У сорокатому жупані на плечах, з тяжким крісом. Десь на другому кінці світу розтаборилися вкінці на кілька тижнів. Мали пильнувати великого моста.

Міст був подальше серед пустаря. У найтемнішу ніч, коли навіть річка мовчала — і тоді не доходив ніякий звук у цю тишину, навіть відгомін гавкоту собаки.

Тут дядько Стоян робив службу з кількома товаришами. Побудували собі простору, теплу землянку з піччю і комином, порозвішували свої речі на стіні. Настелили собі соломи тай жили своїми обовязками. Їх строгі, мовчазні постаті, наче статуї, стояли на варті як день так ніч — так вірно й уважно, що навіть птах не міг перелетіти незапримічений.

Болотнистою дорогою сюди й туди пересувалися без кінця дві валки табору. Помадо, завзято, слухняно тягнули воли, невільники війни, свій тягар. Не треба було на них кричати, не треба було бодила — вони відчували приказ хвилини, таксамо як їх команданти, мужики.

Дядько Стоян у жупані, кріс при нозі, а поприбивного переходить вічно пімоги. Перед його малими очками, що визирали з-під корчастих бров, не скривася найменша подробиця: худобу, погоничів, вози — все бачив він — підкови, люшні, оси, дишель, полудрабки, — все.

Часом сказав кілька слів до відділу так голосно, начеб говорив до глухого.

— Гей, хлопче! Ти спиш? А піднеси віжки, віл ступає по них!

Або:

— Чоловіче, губиш ведро!

Коли дядько Стоян після зміни стояв при вогні, тоді знову гутірка про те, що діялося через день. І він знову ганьбив невідомих візників, що пропали в невідомому, яких він сьогодні приловив на недбалстві.

— Його віз гойдався наче пяний. Таж дай мазі у вісь, чоловіче! Помасти шміром! То з такими колесами вибираються в таку далеку дорогу?

У політикуванні в землянці дядько Стоян не брав участи. Сидів згорбившись при ватрі, покурював люльку, слухав і час від часу поправив поліно.

Погода була дощева, сонце тижнями скривалося за хмарами. Незамітно переходив день із сутінку в темряву так звану в сутінок і світло — не видно було початку ночі ні її кінця і так воно перемінювалося в довгі муки. Ніхто з тих, що пильнували моста, не мав годинника. Дядько Стоян терпів через те найменше. Він усе жив без годинника. Зате один зпоміж них, сільський крамар у приватному житті, не думав про ніщо, інше та може якіх сто разів на день питався кожного прохожого: котра година?

Одного ранку сказав дядько Стоян: „Я виставався для вас не годинник, а справжній будильник". Він засміявся та витягнув зпід поли — півня. Зробили невеличкий коєць у землянці для півня. Тепер дядько Стоян говорив що вечора:

— Хлопці, я, накручую будильник.

В означену годину рано чути було виразно піяння півня далеко в пустарі. Ополченці мали з того велику радість.

Раз якась обозна валка розтаборилася на ніч біля землянки. Розложили ватру, озвалася кобза, ожився пустар.

Дядько Стоян вмішався у гутірку між візників: Відкіля вони? Куди йдуть? Що нового чувати? Хотів теж бачити худобу й вози. Передвісім вози припали йому до вподоби.

— Зараз пізнати, що ви не з нашої околиці. То вози із Загори. Верховинська робота. Гарна, сильна робота.

Ходив довкола такого воза, згинався, щоби пробувати віз зосподу, термосив сворінем, гладив, наче плече доброго сусіда.

Таксамо оглядав різьблене й вималюване ярмо. Нараз віл, що спокійно пережовував, простягнув шию та дихнув Стоянові в лице.

— А диви! — кликнув дядько Стоян несподівано — таж то наш „Голубан". Наш віл! Пізнає мене! Жінка писала мені недавно, що його зареквірували, а я думаю собі: Ну — пропало — вже ніколи не побачимося! А він тут, мій добряга сивий!

І дядько Стоян присів уже біля вола, погладжує його та причісує йому чоло. Віл кладе свому старому приятелеві свої теплі вогкі ніздря на коліна.

— Далебі, хлопці, худобина, а пізнала мене!

Візники й ополченці зібралися докола, а дядько Стоян поглядає гордо.

— Це той „Голубан", — пояснює він — що то я нераз згадував про нього — той сам сивий. Що? Гарний? Мій добренький „Голубан"! Пішов на війну. Бо він усе вміє!

— Хлопче! — кликнув він на візника. На цього вола мусиш уважати — чуєш? Чому так довго не чистиш його з гною та кури? Давай сюди гребінь і зґребло!

Дядько Стоян хапає залізний гребінь і давай чесати свого гостя, що йому справив таку радість.

— Далі, волику! Вставай! Так! Піднеси хвіст! Йой, який ти брудний!

І дядько Стоян погладжує рукою, чеше, дряпає. Біжить по крис та цебрик і з соленою водою лагодить теплий напиток. Потім несе великий оберемок сіна та поступає взад, щоб любуватися, як утомлений гість із рідних сторін візьметься заїдати. Віл сопе, їсть і облизується вдоволено. А дядько Стоян поглядає у склане небо на холодні зорі. І вперше здіймає з себе жупан, із яким іще ніколи не розлучався, та прикриває вола.

Товариші вже давно хропіли, як дядько Стоян став шукати свого легковища. Та він і тоді ще не міг заснути. Так зворушила його гостина „Голубана". І рівночасно згадав теж свою хату й жінку, діти, теплу кімнату, ниву й обійстя.

Заки „будильник" запіяв, Стоян був уже на ногах. Дав іще волові сніданок.

А як обозна валка рушила в дорогу, дядько Стоян ішов гарний шмат дороги із своїм волом. Попестив його на прощання та сказав: „Бувай здоров"!

— Чуєш, хлопче, вважай мені на нього!

Сягнув глибоко в кишеню та клопітливо витягнув гріш із гаманця.

— Це для тебе — щоб ти не забув...

Потім старий господар завернув помало до моста.

(З болгарської мови переклав М. Н.).

(4)

ПРОТОКОЛ З XIX. КОНВЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЩО ВІДБУЛАСЬ У ВАШИНГТОН, Д. К., В ДНЯХ 10—15 ТРАВНЯ 1937 РОКУ

ЗВІТ ГОЛОВНОГО ФІНАНСОВОГО СЕКРЕТАРЯ-КАСІЄРА, Р. СЛОБОДЯНА.

Від 1. січня 1933 до 31. грудня 1936 року.

Світла президіє, паважані пані і панове делегати!

Мені приходиться зложити звіт з фінансової господарки нашої організації за останні чотири роки. Фінансовий звіт, зладжений в табель, є звичайно сухий і тяжкий, тому я обмежусь до загальних замкнень, які подаємо для асекураційних департаментів стейтів. Уважаю зайвим виказувати подрібні доходи і розходи, бо що року на річних засіданнях всі ці позиції були провірені і передискусовані головними урядниками. Я здавав теж місячні звіти, котрі були проголошувані в органі організації. Не буду переповідати тих рахунків і справ, які є обняті звітом головного предсідника і головної контрольної комісії. Дуже радо виясню кожну позицію, щоб ми могли мати точний і вірний перегляд майна У. Н. Союзу.

ПРИХІД ЗА ЧАС ВІД 1-го СІЧНЯ 1933 ДО 31-го ГРУДНЯ 1936 Р.:

	Фонд посмертний	Фонд резервовий	Фонд запомог.	Фонд народний	Фонд сирітський	Фонд адміністрац.-конвенційний і Contingency Reserve	Разом
З білянсу 1. січня 1933 року	2,204,861.35	407,534.55	58,717.04	5,388.80	213,030.34	51,806.84	2,941,338.92
З місячних вкладок 1933	254,696.01	7,962.30	18,632.56	4,658.14		152,653.48	438,602.49
„ „ 1934	272,536.19	4,552.95	18,206.06	4,551.44		159,745.14	459,591.78
„ „ 1935	311,909.27	1,204.05	18,956.00	4,739.00		178,579.09	515,387.41
„ „ 1936	372,074.51	308.30	19,254.74	4,826.06		138,182.44	534,646.05
Разом з місячних вкладок	1,211,215.98	14,027.60	75,049.36	18,774.64		629,160.15	1,948,227.73
Процент від морґеджів 1933	64,740.17	12,230.36	1,735.70		8,043.29		86,749.52
„ „ 1934	48,610.29	4,462.20	1,655.70		5,115.91		59,844.10
„ „ 1935	43,468.94	886.00	2,198.78		4,232.88		50,786.60
„ „ 1936	52,576.74		1,555.00		4,966.43		59,098.17
Процент від бондів 1933	16,356.23	2,875.00	382.50		714.75		20,328.48
„ „ 1934	17,524.69	2,034.45	382.50		1,172.06		21,113.70
„ „ 1935	28,440.86	245.00	509.36		1,877.55	227.22	31,299.99
„ „ 1936	39,372.28		282.23		4,279.92	675.62	44,610.05
Заробок на бондах 1934	8,360.52	853.05			458.68		9,672.25
„ „ 1935	7,297.92	204.00					7,501.92
„ „ 1936	29,460.52		274.39		1,763.51	493.75	31,992.17
Процент від позичок 1933	30.00						30.00
„ „ 1934	17,406.27		1.20				17,407.47
„ „ 1935	15,724.00						15,724.00
„ „ 1936	8,558.83						8,558.83
Процент з банків 1933	4,946.40	965.77	98.15	29.13	301.16	859.74	7,200.35
„ „ 1934	2,912.90	469.77	433.42		264.97	678.03	4,759.09
„ „ 1935	1,782.13	280.43	409.05		152.58	824.81	3,449.00
„ „ 1936	1,471.52		305.18		156.42	691.33	2,624.45
Чинш від реальности У. Н. С. 1933		4,920.00				5,314.48	10,234.48
„ „ „ 1934		4,800.00				5,797.26	10,597.26
„ „ „ 1935	4,800.00					7,245.21	12,045.21
„ „ „ 1936	4,400.00					6,873.74	11,273.74
Чинш від реальностей У. Н. С. 1933	4,265.08						4,265.08
„ „ „ 1934	12,751.13	1,966.79			225.00		14,942.92
„ „ „ 1935	26,893.07				2,032.32		28,925.39
„ „ „ 1936	36,615.56				2,461.47		39,077.03
Заробок на проданій реальности 1935	4,128.07						4,128.07
Відзнаки, книжечки і т. п. 1933						290.04	290.04
„ „ 1934						600.93	600.93
„ „ 1935						24.24	24.24
„ „ 1936						11.00	11.00
Сирітські части 1933					9,071.00		9,071.00
„ „ 1934					15,255.11		15,255.11
„ „ 1935					7,841.82		7,841.82
„ „ 1936					6,328.40		6,328.40
Разом дохід за 4 роки (1933—1936)	1,714,110.10	51,228.42	85,272.52	18,803.77	76,715.23	659,767.55	2,605,889.59
Разом до переносу	3,918,971.45	458,754.97	143,989.56	24,192.57	289,745.57	711,574.39	5,547,228.51

ЗІСТАВЛЕННЯ З ПРИХОДІВ 1933—1936:

	Фонд посмертний	Фонд резервовий	Фонд запомог.	Фонд народний	Фонд сирітський	Фонд адміністрац.-конвенційний і Contingency Reserve	Разом
Процент від морґеджів	209,396.14	17,578.56	7,145.18		22,358.51		256,478.39
Процент від бондів	101,694.06	5,154.45	1,556.59		8,044.28	902.84	117,352.22
Заробок на бондах	45,118.96	1,057.05	274.39		2,222.19	493.75	49,166.34
Процент від позичок	41,719.10		1.20				41,720.30
Процент з банків	11,112.95	1,715.97	1,245.80	29.13	875.13	3,053.91	18,032.89
Чинш від дому У. Н. С.	9,200.00	9,720.00				25,230.69	44,150.69
Чинш від реальностей У. Н. С.	80,524.84	1,966.79			4,718.79		87,210.42
Заробок на продажу реальности	4,128.07						4,128.07
Разом з інвестицій	502,894.12	37,192.82	10,223.16	29.13	38,218.90	29,681.19	618,239.32
Відзнаки, книжечки і т. п.						926.21	926.21
Сирітські части					38,496.33		38,496.33
З місячних вкладок	1,211,215.98	14,027.60	75,049.36	18,774.64		629,160.15	1,948,227.73
Разом дохід	1,714,110.10	51,228.42	85,272.52	18,803.77	76,715.23	659,767.55	2,605,889.59

РОЗХІД ЗА ЧАС ВІД 1-го СІЧНЯ 1933 ДО 31-го ГРУДНЯ 1936 Р.:

	Фонд посмертний	Фонд резервовий	Фонд запомог.	Фонд народний	Фонд сирітський	Фонд адміністрац.-конвенційний і Contingency Reserve	Разом
З переносу	3,918,971.45	458,754.97	143,989.56	24,192.57	289,745.57	711,574.39	5,547,228.51
Виплати посмертних запомог 1933	155,816.56						155,816.56
„ „ „ 1934	182,892.09						182,892.09
„ „ „ 1935	138,365.00						138,365.00
„ „ „ 1936	171,865.50						171,865.50
Виплати грошевих зворотів 1933	9,557.82						9,557.82
„ „ „ 1934	3,858.85						3,858.85
„ „ „ 1935	23,446.38						23,446.38
„ „ „ 1936	29,467.61						29,467.61
Виплати з фонду запомогового 1933			9,879.30				9,879.30
„ „ „ 1934			17,709.52				17,709.52
„ „ „ 1935			17,742.38				17,742.38
„ „ „ 1936			19,045.91				19,045.91
Виплати з фонду народнього 1933				7,100.00			7,100.00
„ „ „ 1934				2,415.00			2,415.00
„ „ „ 1935				4,141.10			4,141.10
„ „ „ 1936				5,861.52			5,861.52
Виплати з фонду сирітського 1933					26,058.89		26,058.89
„ „ „ 1934					17,362.41		17,362.41
„ „ „ 1935					20,711.93		20,711.93
„ „ „ 1936					18,766.79		18,766.79
Звільнення членів з міс. оплат 1935	853.43		24.80	6.20		166.66	1,051.09
„ „ „ 1936	1,261.28		39.52	9.88		247.94	1,558.62
Разом виплачено членам 1933—1936	717,384.52		64,441.43	19,583.70	82,900.02	414.60	884,674.27
Нагороди секретарям						133,949.51	133,949.51
Нагороди за нових членів						6,296.00	6,296.00
Платня головного уряду						32,265.00	32,265.00
Платня помічних сил						12,252.50	12,252.50
Головний лікар						600.00	600.00
Місцеві лікарі за нових членів						5,833.75	5,833.75
Кошти подорожі і репрезентації						9,619.54	9,619.54
Асекураційні департаменти стейтів						2,772.64	2,772.64
Чинш за бюра У.Н.С. у власнім домі						4,000.00	4,000.00
Оголошення, друки і праці						17,844.39	17,844.39
Видатки почтові, експрес, телеф. і т.п.						7,405.05	7,405.05
Ювилейна книжка, відзн., книж. і т.п.						15,129.82	15,129.82
„Свобода" за орган						171,928.10	171,928.10
Річні засідання гол. уряду						6,555.71	6,555.71
XVIII. головна конвенція						45,795.08	45,795.08
Справи правні у випл. посм. запомог	28.10				25.00	2,255.22	2,308.32
Інші справи правні						3,846.02	3,846.02
Офісові прилади, шафи, машини і т.п.						2,539.28	2,539.28
Податки від реальност., направи і т.п.	19,503.43					42,302.35	61,805.78
Бонди гол. уряду						1,600.02	1,600.02
Банкова скритка і обезпеч. від граб.						302.86	302.86
Актуарій і статистичні праці						6,531.28	6,531.28
Торговельна Палата						75.00	75.00
Федеральний податок від чеків	148.00		22.88	60	4.18	78.75	254.41
Доплачено до бондів (over par)	1,950.00				218.00		2,168.00
Доплачено до морґеджів (F. H. A. over par)	5,480.92						5,480.92
Обниження вартости дому У. Н. С.						13,000.00	13,000.00
Процент на бондах						109.24	109.24
Разом розхід 1933—1936	744,494.97		64,464.31	19,534.30	83,147.20	545,301.71	1,456,942.49
Білянс 31 грудня 1936	3,174,476.48	458,754.97	79,525.25	4,658.27	206,598.37	166,272.68	4,090,286.02
З переносу резерви до фондів посмерт. і contingent	445,434.13					225,995.25	
	3,619,910.61					392,267.93	
Перенос резерви	225,995.25	445,434.13					
Загальний маєток за фондами	3,393,915.36	13,320.84	79,525.25	4,658.27	206,598.37	392,267.93	4,090,286.02
З білянсу 1-го січня 1933 року	2,204,861.35	407,534.55	58,717.04	5,388.80	213,030.34	51,806.84	2,941,338.92
За чотири роки фонди збільшились	1,189,054.01		20,808.21			340,461.09	1,550,323.31
За чотири роки фонди зменшились		394,213.71		730.53	6,431.97		401,376.21
Чистий приріст майна У. Н. С. за чотири роки							1,148,947.10

Табеля доходів складається з двох частин: перша частина відноситься до місячних вкладок, друга до інвестицій і фонду сирітського. Найбільшою позицією в доходах є місячні вкладки від членів, і так: члени вплатили місячними вкладками $1,906,228.02, дивіденда за два роки $2,609.71, з переносу Молодечого Департаменту до старших $39,390, разом $1,948,227.73. Коли вже мова про вкладки, то треба признати, що, не зважаючи на фінансову скруту, члени У. Н. Союзу з останнього стягались на заплачення місячних вкладок. Я знаю, скільки нарікань мусіли вислухати відділові урядники, збираючи вкладки в більшости від поодиноких членів, бо звичайно на місячні мітінґи тяжко дістати членів. З реформою старого роду на новий рід обезпечення і з піднесенням висоти вкладок ці нарікання збільшились. Були члени, що не хотіли зрозуміти ріжниці між грамотою старого роду обезпечення і новими, модерними грамотами. Коло сім тисяч членів заратувалися позичками. Багато тих членів не були всилі оплачувати своїх вкладок і тільки позички вратували їх від утрати обезпечення. Були нарікання, що урядники працюють за „комісове" і тому вкладки такі високі. Та всі ті нарікання уступають здоровому розсудкові членів, бо багато членів наглядно переконалися, що нові грамоти є гарною інвестицією. На жаль, остається ще на старій системі пів тисячі членів, розкинених по 97 відділах У. Н. Союзу. Є багато відділів, в котрих остається тільки по одному членові. Для такого одного члена у відділі головна канцелярія робить окремі викази, рахунки, провадить окреме діловодство, а це спиняє працю в головній канцелярії.

Друга частина приходів виказує загальні приходи від інвестицій, а то: проценти від морґеджів $256,478.39, від бондів $117,352.22, заробок на бондах $49,166.34, проценти від позичок $41,720.30, проценти з банків $18,032.89, чинш від власного дому У. Н. Союзу $44,150.69, чинш від реальностей $87,210.42 і заробок на проданій реальності $4,128,07, разом з інвестицій $618,239.32. Крім цих позицій були приходи з продажу ювилейних відзнак і т. п. $926.21 і до фонду сирітського перенесено з фонду посмертного для малолітніх спадкоємців $38,496.33, отже разом прихід за чотири роки був на суму $2,605,889.59.

Табеля розходів складається з двох частин: перша відноситься до виплачених запомог членам з фондів посмертного, запомогового, народнього і сирітського, дальше виплат грошевих зворотів і дивіденди разом на суму $884,674.27; друга частина відноситься до виплат фонду адміністраційного і виплат на обниження морґеджів, бондів і т. п. Разом виплачено за чотири роки $1,456,942.49.

Новою виплатою за чотири роки є виплати з фонду посмертного, бо крім звичайних посмертних виплат виплачено грошевих зворотів $66,330.66; а на 1937 рік відтягнено з інвестицій позичок членам $33,369. За чотири роки померли 25 членів, котрі були на безплатнім продовженню обезпечення, а по котрих організація виплатила $23.000. Були випадки, що спадкоємці, знаючи, що член задовжив свою грамоту, перестав платити місячні вкладки та був суспендований кілька місяців, не сподівалися виплати посмертної запомоги. Секретар відділу, повідомляючи про смерть бувшого члена, сам сумнівався, чи організація зможе дати поміч бідній родині. Яка радість була між дітьми, як організація виплатила посмертну запомогу по струченню затягненої позички. Що члени заратувалися позичками і вратували своє обезпечення, може послужити отсе виясненння:

В 1933 р. померли	23	чл. обезп. на	$22,750	з позичкою	$1,175.00
В 1934 „	71	„ „	65,000	„	5,236.62
В 1935 „	51	„ „	42,000	„	4,682.49
В 1936 „	72	„ „	52,500	„	7,277.81
Разом	217	чл. обезп. на	$182,250	з позичкою	$18,371.92

Повища табелька доказує, що новий рід обезпечення вповні відповідає всім вимогам модерного обезпечення.

Розхід за фондами представляється так:

Фонд посмертний	$ 744,494.97
Фонд запомоговий	64,464.31
Фонд народній	19,534.30
Фонд сирітський	83,147.20
Фонд адміністраційний і конвенційний	545,301.71
Разом	$1,456,942.49
До переносу на 1937 рік остається	$4,090,286.02
Табеля розходів виказує дальше переноси з фонду резервового до фонду посмертного за членів, переписаних зі старого до нового роду обезпечення на суму	$ 445,434.13
Перенос з фонду посмертного до фонду обезпеки інвестицій і смертности суму	$ 225,995.25

Зіставлення:

Фонд посмертний збільшився за чотири роки на суму	$1,189,054.01
Фонд запомоговий збільшився на суму	20,808.21
Фонд адміністраційний, конвенційний і фонд на обезпеку інвестицій і смертности збільшився на суму	340,461.09
Разом	$1,550,323.31
Фонд резервовий зменшився на суму	$ 394,213.71
Фонд народній зменшився на суму	730.53
Фонд сирітський зменшився на суму	6,431.97
Разом	$ 401,376.21
Загальний приріст майна У. Н. Союзу за чотири роки	$1,148,947.10

Виплати з фонду народнього за чотири роки.

Стипендії для української молоді в Америці	$3,250.00
Рідна Школа	2,650.00
Світова вистава в Шікаґо, Ілл.	2,300.00
Обеднання на видавництва	1,900.00
Визвольна боротьба	1,850.00
Поміч потерпілим від повени в Америці	1,000.00
Українська Вища Школа в Стемфорд, Конн.	1,000.00
Поміч Лемківщині	950.00
На праці Олександра Архипенка	714.56
Інваліди	700.00
Політичні вязні	600.00
В. Авраменко	500.00
Сиротинець у Філядельфії, Па.	400.00
Просвіта у Львові	400.00
Ремісничa Бурса у Львові	300.00
Захист і поміч письменникам	300.00
Памятник на могилі бл. п. о. Г. Грушки	265.00
Національний Музей у Львові	250.00
Музей визвольної боротьби у Празі	250.00
Сироти у Львові	200.00
Просвіта у Сяноці	200.00
Наукове Тов. ім. Шевченка	200.00
Бурса в Горлицях	200.00
Бурса в Товмачі	150.00
Видавництва М. Гайворонського	150.00
Видавництва д-ра Сушка	150.00
Захист і Захоронка у Львові	100.00
Ліґа Української Молоді в Злучених Державах	100.00
Нагороди за злуку відділів У. Н. С. (в. 140 і 341 за 1932 р.)	100.00
Жіноча Бурса у Львові	75.00
Українське Університетське Товариство в Ню Йорку	75.00
Стрілецька Громада на видавництва	50.00
Дитячий Захист у Дрогобичі	50.00
Военні вдови	50.00
Культурний Город у Клівленд, Огайо	50.00
Українські Скавти в Джезі Сіті, Н. Дж.	25.00
Разом	$21,504.56
На просвітні і культурні цілі в Америці	$11,714.56
На просвітні і культурні цілі в Европі	9,790.00
Разом	$21,504.56

Звороти.

В. 173 Кучапський Іван, зворот стипендії	$500.00
В. 59 Малевич Стефан, зворот стипендії	300.00
В. 77 Головід Катерина, зворот стипендії	250.00
В. 118 Онишків Василь, зворот стипендії	100.00
В. 238 Чопик Ілля звернув чека, виданого на стипендію	40.00
В. 110 Зворот побраної суми на поміч потерпілим від повени	13.42
Зворот позичок до народнього фонду з 1932 р.	783.52
Разом	$1,986.94

ЗІСТАВЛЕННЯ.

За чотири роки виплачено	$21,504.56
Дивіденда	16.08
Разом	$21,520.64
Звороти	1,986.94
Виплачено з фонду народнього	$19,533.70

БІЛЯНС — СТАН ЧИННИЙ.

Реальности, включаючи дім У. Н. Союзу		$1,097,437.24
Морґеджі		1,129,925.42
Позички на членські грамоти		480,534.00
Бонди		1,101,137.83
Стаки Елизабет Трост Банку		302.00
Готівка		280,949.53
Разом		$4,090,286.02

Активи не втягнені до загального маєтку (Non-Ledger Assets):

Залеглий процент на морґеджах (Due)	$ 9,589.09	
Процент платний на морґеджах (Accrued)	10,817.76	20,406.85
Процент на позичках членам (Due)	19,468.85	
Процент платний на позичках членам (Accrued)	9,704.71	29,173.56
Процент на бондах (Accrued)		12,003.26
Процент з банків (Accrued)		933.07
Чинші на реальностях		976.00
Місячні вкладки з відділів, які доручено в перших днях січня 1937 року за грудень		1,507.95
Готівка „Свободи"		20,511.02
Разом усі фонди і залеглі проценти		$4,175,797.73

Обниження актив (Deduct Assets not Admitted):

У замороженім банку	2,725.77
Обниження вартости реальностей	36,165.43
Бонди понад продажну ціну	50,214.79
Стаки Елизабет Трост Банку	226.50
Процент на загрожених морґеджах	13,454.47
Загрожені позички членам	33,369.00
Готівка „Свободи"	20,511.02
Обниження морґеджової інвестиції (Second Lien)	1,200.00
Разом	$157,866.98
До перенесення	$4,017,930.75
Невиплачені посмертні запомоги	1,679.54
Виплати на реальностях, платні сторонам і т. п.	466.14
Податок на реальности Fort Lee, N. J.	4,384.30
Місячні вкладки вплачені згори	3,546.72
Фонд сирітський	197,393.16
Фонд народний	4,671.91
Резерва, призначена на дивіденду	20,000.00
Разом	$232,141.77
Резерва, якої вимагають асекураційні закони на обезпечення членських грамот У. Н. Союзу	$2,252,688.00
Надвишка резерви й інших фондів У. Н. Союзу	1,533,100.98
Разом	$4,017,930.75

ВИПЛАТИ ПОСМЕРТНИХ ЗАПОМОГ ЗА ЧОТИРИ РОКИ (1933—1936).

	Членів	Сума
З кінцем грудня 1932 остало невипл. запомог	6	$ 5,100.00
Від 1. січня 1933 до 31. грудня 1936 померло	777	650,250.00
Разом	783	$655,350.00
Від 1. січня 1933 до 31. грудня 1936 виплачено	780	648,939.15
Осталося до виплати	3	$ 6,410.85
Ліни й компроміси		4,731.31
З днем 31. грудня 1936 остається до виплати	3	$ 1,679.54

За час існування організації виплачено посмертних запомог на суму $3,940,074.94.

ВИПЛАТИ ЗАПОМОГ З ФОНДУ ЗАПОМОГОВОГО.

	Членів	Сума
В році 1933 виплачено	563	$ 23,913.00
„ 1934 „	496	20,203.00
„ 1935 „	532	19,383.00
„ 1936 „	508	18,256.00
Разом	2,099	$ 81,755.00
В році 1936 виплачено членам 6 відділів, потерпілих від повені	6	789.91
	2,105	$ 82,544.91
З позичок, уділених в 1932 році, за чотири роки звернено до фонду запомогового		18,167.80
Згідно з виказом, за 4 роки виплачено членам з фонду запомогового		$ 64,377.11

За час існування організації виплачено з фонду запомогового запомог на суму $341,084.86

"SVOBODA" (LIBERTY).
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СУПРОТИ ЕСПАНІЇ — БАЛКАН НІЧИМ

Як перед вибухом світової війни сходила мова на війну, то неможливо було в тім самім часі не думати про Балкан. І то головно тому, що саме Балкан був тою міжнародньою торговицею, на якій сходилися інтереси конкуруючих між собою великих торговців, що звалися великими державами, з яких один чигав на другого, щоб його схопити за горло. З такої ситуації зродилася вкінці й світова війна, а вибух бомби у Сараєві дав тільки остаточну притоку до того, на що вже давно заносилося.

Коли з цього боку глядіти тепер на події в Еспанії, то можна знайти там багато подібного до того, що дало притоку до вибуху світової війни. Очевидно, що Сербія не була Еспанією, вже хочби тому, що в ній не було тої братовбивчої боротьби, яка існує тепер в Еспанії. Але що в Сербії зосередоточувались у своїм часі інтереси ріжних великих держав, які довели вкінці до вибуху світової війни, то це історична правда. Як і правдою є те, що надовго до вибуху світової війни доказувано, що кінець кінців оті суперечні інтереси в Сербії, як і на Балкані взагалі, мусять довести до війни. Коли таке було з Балканом, то щож допера говорити тепер про Еспанію! Здається, що якби не свіжа ще память про недавню світову різню, то цілком певно ця ніби горожанська війна в Еспанії булаб викликала світову війну. До цього були вже десятки поважних причин, як от замовчане Советами затоплення трьох советських кораблів на Середземнім морі, чи бомбардування червоними еспанськими літаками воєнного німецького корабля. А коли це досі не сталось, то тільки тому, що покищо конкуруючі між собою великі держави випробовують іще далі свої сили — в Еспанії. В Еспанії ведеться дійсно потряслива, трагічна боротьба. Але для великих держав це свого роду — маневри. І то військові, бо випробовують нові літаки і нові ґази, як теж диплиоматичні, бо одна держава намагається перехитрити другу ріжними проєктами про „еспанську невтральність".

Еспанія є далеко більшим запальним пунктом, ніж був ним колись Балкан, іще й з того боку, що в Еспанії ведеться теж боротьба між двома світоглядами: комуністичним і фашистівським. Щоправда, червоний уряд в Еспанії не називає себе комуністичним, а Франко вирікається фашизму. Та вже навіть із того боку, що пишуть американські кореспонденти про облогу Більбао в ґазетах, які симпатизують з „демократичним" червоним еспанським урядом, виходить ясно, що червоний еспанський уряд є в руках комуністів. А революційна армія є захоплена фашистівськими ідеями. Ось ці два світогляди це теж — війна, в Еспанії й у цілому світі.

Д-р Остап Грицай.

ВІСТНИК

За квітень, травень і червень, 1937.

В рецензії на книжки Вістника за лютий і березень, обговорюючи поміщені там поетичні твори, згадав я трохи обширніше про **Юрія Клена** як про того з поетів, що зазначивсь досі дуже чітко цілою низкою гідних уваги поем, виданих у міжчасі й окремою відбиткою п. з. **„Прокляті дні"**. А коли тепер поглянемо на чергові випуски нашого журналу за квітень, травень і червень, то тут стрічаємося з нову з вартісними зразками. Кленової творчости, а саме з поемами **„Жорстокі дні"** (4) та **„Вінкінґи"** (5). Перша з них це своєрідна апотеоза життєвого гарту, витворюваного великими й траґічними переживаннями, апотеоза, яку автор кінчить словами:

Благословенні дні прокляття й кари!
Цеж ми, гартовані в снігах,
Завіяні в пожарах,
Загравою засвітим у віках.
Несіть гарячий попіл у майбутне,
Безсмертний жар вражінь —
І вславить Незабутне
Колись співець наступних поколінь.

А друга — картина лицарської виправи вікінґів, повна суворого тону геройської епіки, може тут і там надто суворого, та зате не без моментів чіткої плястики. На життєбойовий тон настроєні й обидва вірші відомого вже читачам „Вістника" С. Кушніренка, його **„Прогулька"** (4), **Поезія** (тамже), з яких особливо другий бадьорий своїм духом. Цьогож автора стрічаємо цим разом і між оповідачами в нашім журналі, а саме маємо тут його нарис **„Золотий Херувим"** (6), своїм тоном легко гумористичний і тимсамим і не обтяжений ніякою надзвичайною проблєматикою, але своєрідний хист оповідання тут помітний. Та тількиж можна звернути авторові увагу на те, щоб незачасто вживав фрази „і т. д.", бо в мистецькому творі не годиться воно веліти читачеві що хвилі додумуватись того, що хотів би сказати автор, і серіозности від таких фраз оповідання не набирається. І таксамо не повинен український оповідач сьогодні забувати про те, що типи українських людей, розмальовувані ним, — чоловіків таксамо, як і жінок — мають бути репрезентаційні, тобто такі, щоб варто було показати їх чужинцям. І воно з цього погляду і завдання редакції, звернути на це точну увагу.

На канві старозавітньої леґенди розмальовує Л. Мосендз розділи з повісти **„Останній пророк"**. Це картини, помітні стількиж екзотикою східнього середовища, що й подихом глибше відчутої, майже релігійної настроєвости та тією внутрішньою погодою, що така питома подібним біблійним сюжетам. Читачам „Вістника" взагалі гарно й цікаво воно привітати шан. автора з його кожним твором у ділянці оповідання. Позатим одначе відділ оповідання заступлений у „Вістнику" слабо, якщо не числити сюди ще й одного перекладу, а саме оповідання **„Дивна історія"** Армана Мерсіє (4). Відносно нього можнаб зазначити, що його зміст як приклад залежности людини від химери, чи, там припадковости трансцендентних моментів у житті, не зовсім підходить під добре відому нам провідну ідеольоґію „Вістника". Даліж з чисто літературних творів згадаймо поему Е. Маланюка **„Над Дністром"** (6), що по мистецьки розмальований тут пейзаж звязує з моментом леґендарним, не без подиху нашого сучасного. Тільки з формою в Маланюка, яка в нього іноді сувора, аж сира, не скрізь погодишся, зокремаж, коли всякого роду „й" кінчає в нього віршевий рядок, ось як у строфі:

В тім співі був і спогад про минуле,
І давня спрага волі степової,
І темний гнів нащадка й виклик долі,
 І й
Терпка нудьга, і запорозька лють...

Та хіба не краще воно, щоб оте, так фатально до останнього слова третього рядка причіплене „й", починало четвертий рядок строфи? Бо такі зовсім зайві і неоправдані промахи небезпечні ще й тим, що коли на них дозволяють собі кращі поети, то від них вчаться опісля такої самої всякого роду ґрамофони й віршомази, від яких у нас, як це ми всі знаємо гаразд, і без того скрізь і всюди аж кишить.

А тепер перейдім до публіцистики.

Подивімся з цього погляду в першу чергу на праці в ділянці **літературної критики** як найважнішої з усіх у журналі, присвяченім головно письменству. Цим разом як дуже цінну річ тут мусимо відзначити продовження і кінець згадуваної мною вже раніше студії **Л. Граничкн** про Стефаника, розробленої автором у трьох частинах, а саме: 1. В. Стефаник у літ. критиці. 2. Стефаників світ. 3. Стефаникове слово (2—5). Праця Граничкн цінна передовсім основним знанням нашої дотеперішньої літератури про Стефаника, до якої він підійшов критично, доказуючи слушність, чи там неслушність поглядів усіх дотеперішніх критиків великого оповідача. А далі основним розглядом найважніших елементів усієї творчости Стефаника, які Граничка зясовує так переконливо, що образ Стефаника, відтворений ним, треба назвати справжнім завершенням дотеперішніх дослідів, присвячених його творчости. І дуже добре зробила редакція „Вістника", що ту працю Граничкн видала окремою відбиткою **(Л. Г. Василь Стефаник. Літературна критика й дійсність. Львів, 1937. Ст. 52).** Цеж справжній вугольний камінь до всіх дальших студій над багатою ще у складні питання творчістю Стефаника. І таксамо вартісною працею треба назвати знамениту річ Е. Маланюка **„До справжнього Шевченка"** (6), яка не з одного погляду розкриває нам невідомі досі складки в духовости Шевченка і з гідним усякого признання розмахом нищить риштування тих ложно-традиційних, гнило-трафаретних поглядів про великого поета України, що на такі довгі-довгі десятиліття вспіли затемнити в нас правдиві обриси його духового обличчя. А неменш цінною працею видається мені тут і Павла Лана **„Клопоти з Шевченковим Вірую"** (5), дуже цікавий причинок до питання про релігійність Шевченка, що теж велить нам бачити основніше і в новім світлі намічені риси у Шевченковій творчости, і таксамо, як і річ Маланюка, знову раз спонукує нас приглянутись трохи основніше до жемчугів того національного скарбу, якому імя — Шевченко. Даліж до праць з ділянки літературної критики треба причислити В. Реш-Лозовського **„Краса без приписів і без вимог"** (4), як відповідь на статтю Івана Коровицького **„З психольоґії поетичних образів"** (IV, 6.), причім цей же автор обороняє свою статтю перед закидами Реш-Лозовського в новій розвідці, а саме **„Поетичні твори й поетичні образи** (6). У цій моїй рецензійці на чергові книжки „Вістника" я очевидно не маю змоги займитись ширше питаннями, що їх порушує полеміка оцих обидвох авторів, бо на те вони своїм характером і своїми послідовностями надто складні. Всежтаки хотілосяб мені зазначити, що зразець естетичної теорії, бороненої д. Коровицьким, принайменше на перший погляд не дуже то переконливий, а для пересічного читача, на мою думку, таки незрозумілий, тоді, як арґументи його противника як-неяк — несхитні. Одначе так чи інакше, а дискусія на такі теми причиниться всетаки як до їх вияснення так і до їх спопуляризування і в ширших колах наших читачів.

Літературно - історичного характеру є зате цікава стаття Ростислава Волошина **„До проблеми самогубства М. Хвильового"** (6), яка попри характеристику вражальної траґедії в душі Хвильового як жалюгідна жертва большевицьких катів, кидає ще жмут яскравого світла на таких типів, як старий Антін Крушельницький та його підбрехач Авенір Коломиєць.

А тепер лишається нам іще згадати хоч коротко про статті на **політично - громадські теми,** яких не бракує в ніякій книзі „Вістника". Вони є тим матеріялом у журналі, що виховує і перевиховує наше громадянство з національно-ідеольоґічного погляду.

Найцінніша річ в цій ділянці це стаття самого редактора, д-ра Д. Донцова, **„Нерозрита могила"** (4). Виходить вона далеко поза межі звичайної публіцистичної статті, а стає чимось ущерть своєрідним, ориґінальним, новим, зродженим із крицевого духа і надиханим жагучим пожаданням обнови нації. Широке, рідке в нас знання історії народів в усіх її ділянках до літератури, мистецтва і науки включно, і також основне і таксамо рідке в нас обзнайомлення з політичною літературою до останніх чисел найповажніших европейських журналів нині, це зверхні засоби, при допомозі яких Донцов творить ті свої статті, яким майбутність присвятить в історії України наших часів окреме, суверенне місце. Бо не в його начитанню тут діло. Ні в його державно-історичнім чуттю, якого силою він без труду підшукує і застійнює найсміливіші історичні анальоґії на науку кожному, хто хоче і всилі чогось з історії навчитись. А в тій його тричі несхитній незломности, з якою він стоїть як вірний Екгарт визвольної ідеольоґії нації на варті епохи. І вогнем свойого фанатичного хотіння, свойого фанатичного гніву і фанатичного глуму намагається випалювати з душі народу геть до чиста всі тавра паралітика, вавилонського раба, безпуття і безчестя в ньому.

Читайте тут іще статтю про Сталіна - Каліґулю, або про останню ставку большевизму, або подібну статтю Сґанареля („Хоч верть круть..."). Читайте статтю про Україну й Німеччину у світовій війні — скільки нового ви тут дізнаєтеся! Отак як з прекрасної статті еспанського письменника Ортеґи-Ґассета **„Що таке нація"** (5), яка вам отворить очі на те, в чому суть безупинної активности якогось народу. А **Дарія Віконська** розповість вам цікаво про бельґійських рексістів (5), у відділіж перекладів почуєте багато про тайни нинішнього Єгипту, і стрінетеся з думками великого Леопарді

І ще багато іншого. А позатим тут, як завжди, інтересна бібліоґрафія та гострі сілюети з пресової фільми. Так — вони іноді дуже гострі, оті сілюети пресової фільми у „Вістнику". Але це, бачите, теж гострість лянцетів, що беруться витинати з орґанізму суспільности застарілі болячки, замасковані чудесно ріжними хитренькими лярвами...

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Вов. Вільні Козаки, від. 116, повідомляє всіх своїх членів і членниць, що піврічні збори відбудуться в неділю, 27. червня, в годині 3-тій пополудні, в Українській Гали, 18 Вудленд ул. Буде справоздання контрольної комісії, звіт уряду і делеґата з конвенції. Приявність всх членів конечна. Довгуючі члени, коли не вирівняють свого довгу, будуть суспендовані. Родичі, де ваші діти Під прапор батька Союза. — М. Скурняк, предс.; Йосиф Паславський, кас.; Павло Стадник, секр.

СЕНТРАЛІЯ, ПА. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 90, повідомляє своїх членів, що ті, що не заплатили своїх вкладок цього місяця, щоб заплатили дня 27. червня. Коли того не зроблять будуть суспендовані рішучо. — Захар Волчанський, предс.; Микола Андрійчин, кас.; Іван Чепа, мол., секретар.

Директор театру: Ні, мій пане Порохно, не можу вам дати цієї ролі.

Актор: Та чомуж, пане директоре? Чого ви вимагаєте від мене?

Директор: Більше фантазії, мій любий, більше фантазії!... А передівсім більше життя у сцені смерти.

Елін-Пелін.

ГІСТЬ

Сотня ополченців, в якій служив дядько Стоян, ішла слідом за наступаючим військом. Мала то це то те містечко обсадити або охороняла табор, залізницю; раз мусіла вести полонених.

Від міста до міста, від села до села перемандрував дядько Стоян так увесь завойований простір. У сорокатому жупані на плечах, з тяжким крісом. Десь на другому кінці світу розтаборилися вкінці на кілька тижнів. Мали пильнувати великого моста.

Міст був подальше серед пустаря. У найтемнішу ніч, коли навіть річка мовчала — і тоді не доходив ніякий звук у цю тишину, навіть відгомін гавкоту собаки.

Тут дядько Стоян робив службу з кількома товаришами. Побудували собі простору, теплу землянку з піччю і комином, порозвішували свої річи на стіні. Настелили собі соломи тай жили своїми обовязками. Їх строгі, мовчазні постаті, наче статуї, стояли на варті як день так ніч — так вірно й уважно, що навіть птах не міг перелетіти незапримічений.

Болотнистою дорогою сюди й туди пересувалися без кінця дві валки табору. Помало, завзято, слухняно тягнули воли, невільники війни, свій тягар. Не треба було на них кричати, не треба було бодила — вони відчували приказ хвилини, таксамо як їх команданти, мужики.

Дядько Стоян у жупані, кріс при нозі, а попри нього переходить вічно підмога. Перед його малими очками, що визирали зпід корчастих бров, не скрилася найменша дрібниця: худобу, погоничів, вози — все бачив він — підкови, люшні, оси, дишель, полудрабки, — все.

Часом сказав кілька слів до відділу так голосно, начеб говорив до глухого.

— Гей, хлопче! Ти спиш? А піднеси віжки, віл ступає по них!

Або:

— Чоловіче, губиш відро!

Коли дядько Стоян після зміни стояв при вогні, тоді знову гутірка про те, що діялося через день. І він знову ганьбив невідомих візників, що пропали в невідомому, яких він сьогодні приловив на недбальстві.

— Його віз гойдався наче пяний. Таж дай мутру у вісь, чоловіче! Помасти шміром! То з такими колесами вибираються в таку далеку дорогу?

У політикуванні в землянці дядько Стоян не брав участи. Сидів згорбившись при ватрі, покурював люлечку, слухав і час від часу поправив поліно.

Погода була дощева, сонце тижнями скривалося за хмарами. Незамітно переходив день із сутінку в темряву тай знову в сутінок і світло — не видно було початку ночі ні її кінця і так воно перемінювалося в довгі муки. Ніхто з тих, що пильнували моста, не мав годинника. Дядько Стоян терпів через те найменше. Він усе жив без годинника. Зате один зпоміж них, сільський крамар у приватному житті, не думав про ніщо інше та може яких сто разів на день питався кожного прохожого: котра година?

Одного ранку сказав дядько Стоян: „Я вистарався для вас не годинник, а справжній будильник". Він засміявся та витягнув зпід поли — півня. Зробили невеличкий коєць у землянці для півня. Тепер дядько Стоян говорив що вечора:

— Хлопці, я накручую будильник!

В означену годину рано чути було виразно піяння півня далеко в пустарі. Ополченці мали з того велику радість.

Раз якась обозна валка розтаборилася на ніч біля землянки. Розложили ватру, озвалася кобза, ожився пустар.

Дядько Стоян вмішався у гутірку між візників: Відкіля вони? Куди йдуть? Що нового чувати? Хотів теж бачити худобу й вози. Передівсім вози припали йому до вподоби.

— Зараз пізнати, що ви не з нашої околиці. То вози із Заґори. Верховинська робота. Гарна, сильна робота.

Ходив довкола такого воза, згинався, щоби попробувати віз зосподу, термосив сворінем, гладив, наче плече доброго сусіда.

Таксамо оглядав різьблене й вималюване ярмо. Нараз віл, що спокійно пережовував, простягнув шию та дихнув Стоянові в лице.

— А диви! — кликнув дядько Стоян несподівано — таж то наш „Голубан". Наш віл! Пізнає мене! Жінка писала мені недавно, що його зареквірували, а я думаю собі: Ну — пропало — вже ніколи не побачимося! А він тут, мій добряга сивий!

І дядько Стоян присів уже біля вола, погладжує його та причісує йому чоло. Віл кладе свому старому приятелеві свої теплі вогкі ніздря на коліна.

— Далебі, хлопці, худобина, а пізнала мене!

Візники й ополченці зібралися докола, а дядько Стоян поглядає гордо.

— Це той „Голубан", — пояснює він — що то я нераз згадував про нього — той сам сивий. Що? Гарний? Мій добренький „Голубан"! Пішов на війну. Бо він усе вміє!

— Хлопче! — кликнув він на візника. На цього вола мусиш уважати — чуєш? Чому так довго не чистиш його з гною та куряви? Давай сюди гребінь і згребло!

Дядько Стоян хапає залізний гребінь і давай чесати свого гостя, що йому справив таку радість.

— Далі, волику! Вставай! Так! Піднеси хвіст! Йой, який ти брудний!

І дядько Стоян погладжує рукою, чеше, дряпає. Біжить по крис та цебрик і з соленою водою лагодить теплий напиток. Потім несе великий оберемок сіна та поступає взад, щоб любуватися, як утомлений гість із рідних сторін візьметься заїдати. Віл сопе, їсть і облизується вдоволено. А дядько Стоян поглядає у скляне небо на холодні зорі. І вперше здіймає з себе жупан, із яким іще ніколи не розлучався, та прикриває вола.

Товариші вже давно хропіли, як дядько Стоян став шукати свого леговища. Та він і тоді ще не міг заснути. Так зворушила його гостина „Голубана". І рівночасно згадав теж свою хату й жінку, діти, теплу кімнату, ниву й обійстя.

Заки „будильник" запіяв, Стоян був уже на ногах. Дав іще волові сніданок.

А як обозна валка рушила в дорогу, дядько Стоян ішов гарний шмат дороги із своїм волом. Попестив його на прощання та сказав: „Бувай здоров"!

— Чуєш, хлопче, вважай мені на нього!

Сягнув глибоко в кишеню та клопітливо витягнув гріш із гаманця.

— Це для тебе — щоб ти не забув...

Потім старий господар завернув помало до моста.

(З болгарської мови переклав М. Н.).

(4) # ПРОТОКОЛ З XIX. КОНВЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЩО ВІДБУЛАСЬ У ВАШИНҐТОН, Д. К., В ДНЯХ 10—15 ТРАВНЯ 1937 РОКУ

ЗВІТ ГОЛОВНОГО ФІНАНСОВОГО СЕКРЕТАРЯ-КАСІЄРА, Р. СЛОБОДЯНА.

Від 1. січня 1933 до 31. грудня 1936 року.

Світла президіє, паважані пані і панове делегати!

Мені приходиться зложити звіт з фінансової господарки нашої організації за останні чотири роки. Фінансовий звіт, зладжений в табель, є звичайно сухий і тяжкий, тому я обмежусь до загальних замкнень, які подаємо для асекураційних департаментів стейтів. Уважаю зайвим виказувати подрібні доходи і розходи, бо що року на річних засіданнях всі ці позиції були провірені і передискусовані головними урядниками. Я здавав теж місячні звіти, котрі були проголошувані в органі організації. Не буду переповідати тих рахунків і справ, які є обняті звітом головного предсідника і головної контрольної комісії. Дуже радо виясню кожну позицію, щоб ми могли мати точний і вірний перегляд майна У. Н. Союзу.

ПРИХІД ЗА ЧАС ВІД 1-го СІЧНЯ 1933 ДО 31-го ГРУДНЯ 1936 Р.:

	Фонд посмертний	Фонд резервовий	Фонд запомог.	Фонд народний	Фонд сирітський	Фонд адміністрац.-конвенційний і Contingency Reserve	Разом
З білянсу 1. січня 1933 року	2,204,861.35	407,534.55	58,717.04	5,388.80	213,030.34	51,806.84	2,941,338.92
З місячних вкладок 1933	254,696.01	7,962.30	18,632.56	4,658.14		152,653.48	438,602.49
„ „ 1934	272,536.19	4,552.95	18,206.06	4,551.44		159,745.14	459,591.78
„ „ 1935	311,909.27	1,204.05	18,956.00	4,739.00		178,579.09	515,387.41
„ „ 1936	372,074.51	308.30	19,254.74	4,826.06		138,182.44	534,646.05
Разом з місячних вкладок	1,211,215.98	14,027.60	75,049.36	18,774.64		629,160.15	1,948,227.73
Процент від моргеджів 1933	64,740.17	12,230.36	1,735.70		8,043.29		86,749.52
„ „ 1934	48,610.29	4,462.20	1,655.70		5,115.91		59,844.10
„ „ 1935	43,468.94	886.00	2,198.78		4,232.88		50,786.60
„ „ 1936	52,576.74		1,555.00		4,966.43		59,098.17
Процент від бондів 1933	16,356.23	2,875.00	382.50		714.75		20,328.48
„ „ 1934	17,524.69	2,034.45	382.50		1,172.06		21,113.70
„ „ 1935	28,440.86	245.00	509.36		1,877.55	227.22	31,299.99
„ „ 1936	39,372.28		282.23		4,279.92	675.62	44,610.05
Заробок на бондах 1934	8,360.52	853.05			458.68		9,672.25
„ „ 1935	7,297.92	204.00					7,501.92
„ „ 1936	29,460.52		274.39		1,763.51	493.75	31,992.17
Процент від позичок 1933	30.00						30.00
„ „ 1934	17,406.27		1.20				17,407.47
„ „ 1935	15,724.00						15,724.00
„ „ 1936	8,558.83						8,558.83
Процент з банків 1933	4,946.40	965.77	98.15	29.13	301.16	859.74	7,200.35
„ „ 1934	2,912.90	469.77	433.42		264.97	678.03	4,759.09
„ „ 1935	1,782.13	280.43	409.05		152.58	824.81	3,449.00
„ „ 1936	1,471.52		305.18		156.42	691.33	2,624.45
Чинш від реальности У. Н. С. 1933		4,920.00				5,314.48	10,234.48
„ „ „ 1934		4,800.00				5,797.26	10,597.26
„ „ „ 1935	4,800.00					7,245.21	12,045.21
„ „ „ 1936	4,400.00					6,873.74	11,273.74
Чинш від реальностей У. Н. С. 1933	4,265.08						4,265.08
„ „ „ 1934	12,751.13	1,966.79			225.00		14,942.92
„ „ „ 1935	26,893.07				2,032.32		28,925.39
„ „ „ 1936	36,615.56				2,461.47		39,077.03
Заробок на проданій реальности 1935	4,128.07						4,128.07
Відзнаки, книжечки і т. п. 1933						290.04	290.04
„ „ 1934						600.93	600.93
„ „ 1935						24.24	24.24
„ „ 1936						11.00	11.00
Сирітські части 1933					9,071.00		9,071.00
„ „ 1934					15,255.11		15,255.11
„ „ 1935					7,841.82		7,841.82
„ „ 1936					6,328.40		6,328.40
Разом дохід за 4 роки (1933—1936)	1,714,110.10	51,220.42	85,272.52	18,803.77	76,715.23	659,767.55	2,605,889.59
Разом до переносу	3,918,971.45	458,754.97	143,989.56	24,192.57	289,745.57	711,574.39	5,547,228.51

ЗІСТАВЛЕННЯ З ПРИХОДІВ 1933—1936:

	Фонд посмертний	Фонд резервовий	Фонд запомог.	Фонд народний	Фонд сирітський	Фонд адміністрац.-конвенційний і Contingency Reserve	Разом
Процент від моргеджів	209,396.14	17,578.56	7,145.18		22,358.51		256,478.39
Процент від бондів	101,694.06	5,154.45	1,556.59		8,044.28	902.84	117,352.22
Заробок на бондах	45,118.96	1,057.05	274.39		2,222.19	493.75	49,166.34
Процент від позичок	41,719.10		1.20				41,720.30
Процент з банків	11,112.95	1,715.97	1,245.80	29.13	875.13	3,053.91	18,032.89
Чинш від дому У. Н. С.	9,200.00	9,720.00				25,230.69	44,150.69
Чинш від реальностей У. Н. С.	80,524.84	1,966.79			4,718.79		87,210.42
Заробок на продажу реальности	4,128.07						4,128.07
Разом з інвестицій	502,894.12	37,192.82	10,223.16	29.13	38,218.90	28,681.19	618,239.32
Відзнаки, книжечки і т. п.						926.21	926.21
Сирітські части					38,496.33		38,496.33
З місячних вкладок	1,211,215.98	14,027.60	75,049.36	18,774.64		629,160.15	1,948,227.73
Разом дохід	1,714,110.10	51,220.42	85,272.52	18,803.77	76,715.23	659,767.55	2,605,889.59

РОЗХІД ЗА ЧАС ВІД 1-го СІЧНЯ 1933 ДО 31-го ГРУДНЯ 1936 Р.:

	Фонд посмертний	Фонд резервовий	Фонд запомог.	Фонд народний	Фонд сирітський	Фонд адміністрац.-конвенційний і Contingency Reserve	Разом
З переносу	3,918,971.45	458,754.97	143,989.56	24,192.57	289,745.57	711,574.39	5,547,228.51
Виплати посмертних запомог 1933	155,816.56						155,816.56
„ „ „ 1934	182,892.09						182,892.09
„ „ „ 1935	138,365.00						138,365.00
„ „ „ 1936	171,865.50						171,865.50
Виплати грошевих зворотів 1933	9,557.82						9,557.82
„ „ „ 1934	3,858.85						3,858.85
„ „ „ 1935	23,446.38						23,446.38
„ „ „ 1936	29,467.61						29,467.61
Виплати з фонду запомогового 1933			9,879.30				9,879.30
„ „ „ 1934			17,709.52				17,709.52
„ „ „ 1935			17,742.38				17,742.38
„ „ „ 1936			19,045.91				19,045.91
Виплати з фонду народного 1933				7,100.00			7,100.00
„ „ „ 1934				2,415.00			2,415.00
„ „ „ 1935				4,141.10			4,141.10
„ „ „ 1936				5,861.52			5,861.52
Виплати з фонду сирітського 1933					26,058.89		26,058.89
„ „ „ 1934					17,362.41		17,362.41
„ „ „ 1935					20,711.93		20,711.93
„ „ „ 1936					18,766.79		18,766.79
Звільнення членів з міс. оплат 1935	853.43		24.80	6.20		166.66	1,051.09
„ „ „ „ 1936	1,261.28		39.52	9.88		247.94	1,558.62
Разом виплачено членам 1933—1936	717,384.52		64,441.43	19,533.70	82,900.02	414.60	884,674.27
Нагороди секретарям						133,949.51	133,949.51
Нагороди за нових членів						6,296.00	6,296.00
Платня головного уряду						32,265.00	32,265.00
Платня помічних сил						12,252.50	12,252.50
Головний лікар						600.00	600.00
Місцеві лікарі за нових членів						5,833.75	5,833.75
Кошти подорожі і репрезентації						9,619.54	9,619.54
Асекураційні департаменти стейтів						2,772.64	2,772.64
Чинш за бюра У.Н.С. у власнім домі						4,000.00	4,000.00
Оголошення, друки і праці						17,844.39	17,844.39
Видатки почтові, експрес, телеф. і т.п.						7,405.05	7,405.05
Ювилейна книжка, відзн., книж. і т.п.						15,129.82	15,129.82
„Свобода" за орган						171,928.10	171,928.10
Річні засідання гол. уряду						6,555.71	6,555.71
XVIII. головна конвенція						45,795.08	45,795.08
Справи правні у випл. посм. запомог	28.10				25.00	2,255.22	2,308.32
Інші справи правні						3,846.02	3,846.02
Офісові прилади, шафи, машини і т.п.						2,539.28	2,539.28
Податки від реальност., направи і т.п.	19,503.43					42,302.35	61,805.78
Бонди гол. уряду						1,600.02	1,600.02
Банкова скритка і обезпеч. від граб.						302.86	302.86
Актуарій і статистичні праці						6,531.28	6,531.28
Торговельна Палата						75.00	75.00
Федеральний податок від чеків	148.00		22.88	60	4.18	78.75	254.41
Доплачено до бондів (over par)	1,950.00				218.00		2,168.00
Доплачено до моргеджів (F. H. A. over par)	5,480.92						5,480.92
Обниження вартости дому У. Н. С.						13,000.00	13,000.00
Процент на бондах						109.24	109.24
Разом розхід 1933—1936	744,494.97		64,464.31	19,534.30	83,147.20	545,301.71	1,456,942.49
Білянс 31 грудня 1936	3,174,476.48	458,754.97	79,525.25	4,658.27	206,598.37	166,272.68	4,090,286.02
З переносу резерви до фондів посмерт. і contingent	445,434.13					225,995.25	
	3,619,910.61					392,267.93	
Перенос резерви	225,995.25	445,434.13					
Загальний маєток за фондами	3,393,915.36	13,320.84	79,525.25	4,658.27	206,598.37	392,267.93	4,090,286.02
З білянсу 1-го січня 1933 року	2,204,861.35	407,534.55	58,717.04	5,388.80	213,030.34	51,806.84	2,941,338.92
За чотири роки фонди збільшились	1,189,054.01		20,808.21			340,461.09	1,550,323.31
За чотири роки фонди зменшились		394,213.71		730.53	6,431.97		401,376.21
Чистий приріст майна У. Н. С. за чотири роки							1,148,947.10

Табеля доходів складається з двох частин: перша частина відноситься до місячних вкладок, друга до інвестицій і фонду сирітського. Найбільшою позицією в доходах є місячні вкладки від членів, і так: члени вплатили місячними вкладками $1,906,228.02, дивіденда за два роки $2,609.71, з переносу Молодечого Департаменту до старших $39,390, разом $1,948,227.73. Коли вже мова про вкладки, то треба признати, що, не зважаючи на фінансову скруту, члени У. Н. Союзу з останнього стягались на заплачення місячних вкладок. Я знаю, скільки нарікань мусіли вислухати відділові урядники, збираючи вкладки в більшости від поодиноких членів, бо звичайно на місячні мітінґи тяжко дістати членів. З реформою старого роду на новий рід обезпечення і з піднесенням висоти вкладок ці нарікання збільшились. Були члени, що не хотіли зрозуміти ріжниці між грамотою старого роду обезпечення і новими, модерними грамотами. Коло сім тисяч членів заратувалися позичками. Багато тих членів не були всилі оплачувати своїх вкладок і тільки позички вратували їх від утрати обезпечення. Були нарікання, що урядники працюють за „комісове" і тому вкладки такі високі. Та всі ті нарікання уступають здоровому розсудкові членів, бо багато членів наглядно переконалися, що нові грамоти є гарною інвестицією. На жаль, остається ще на старій системі пів тисячі членів, розкинених по 97 відділах У. Н. Союзу. Є багато відділів, в котрих остається тільки по одному членові. Для такого одного члена у відділі головна канцелярія робить окремі викази, рахунки, провадить окреме діловодство, а це спиняє працю в головній канцелярії.

Друга частина приходів виказує загальні приходи від інвестицій, а то: проценти від морґеджів $256,478.39, від бондів $117,352.22, заробок на бондах $49,166.34, проценти від позичок $41,720.30, проценти з банків $18,032.89, чинш від власного дому У. Н. Союзу $44,150.69, чинш від реальностей $87,-210.42 і заробок на проданій реальності $4,128,07, разом з інвестицій $618,239.32. Крім цих позицій були приходи з продажу ювилейних відзнак і т. п. $926.21 і до фонду сирітського перенесено з фонду посмертного для малолітніх спадкоємців $38,496.33, отже разом прихід за чотири роки був на суму $2,605,889.59.

Табеля розходів, складається з двох частин: перша відноситься до виплачених запомог членам з фондів посмертного, запомогового, народнього і сирітського, дальше виплат грошевих зворотів і дивіденди разом на суму $884,674.27; друга частина відноситься до виплат фонду адміністраційного і виплат на обниження морґеджів, бондів і т. п. Разом виплачено за чотири роки $1,456,942.49.

Новою виплатою за чотири роки є виплати з фонду посмертного, бо крім звичайних посмертних виплат виплачено грошевих зворотів $66,330.66, а на 1937 рік відтягнено з інвестицій позичок членам $33,369. За чотири роки померли 25 членів, котрі були на безплатнім продовженню обезпечення, а по котрих організація виплатила $23.000. Були випадки, що спадкоємці, знаючи, що член задовжив свою грамоту, перестав платити місячні вкладки та був суспендований кілька місяців, не сподівалися виплати посмертної запомоги. Секретар відділу, повідомляючи про смерть бувшого члена, сам сумнівався, чи організація зможе дати поміч бідній родині. Яка радість була між дітьми, як організація виплатила посмертну запомогу по струченню затягненої позички. Що члени заратувалися позичками і вратували своє обезпечення, може послужити отсе вияснення:

В 1933 р. померли	23 чл.	обезп. на	$22,750	з позичкою	$1,175.00
В 1934 „	71 „	„	65,000	„	5,236.62
В 1935 „	51 „	„	42,000	„	4,682.49
В 1936 „	72 „	„	52,500	„	7,277.81
Разом	217 чл.	обезп. на	$182,250	з позичкою	$18,371.92

Повища табелька доказує, що новий рід обезпечення вповні відповідає всім вимогам модерного обезпечення.

Розхід за фондами представляється так:

Фонд посмертний	$ 744,494.97
Фонд запомоговий	64,464.31
Фонд народній	19,534.30
Фонд сирітський	83,147.20
Фонд адміністраційний і конвенційний	545,301.71
Разом	$1,456,942.49
До переносу на 1937 рік остається	$4,090,286.02

Табеля розходів виказує дальше переноси з фонду резервового до фонду посмертного за членів, переписаних зі старого до нового роду обезпечення на суму $ 445,434.13

Перенос з фонду посмертного до фонду обезпеки інвестицій і смертности суму $ 225,995.25

Зіставлення:

Фонд посмертний збільшився за чотири роки на суму	$1,189,054.01
Фонд запомоговий збільшився на суму	20,808.21
Фонд адміністраційний, конвенційний і фонд на обезпеку інвестицій і смертности збільшився на суму	340,461.09
Разом	$1,550,323.31
Фонд резервовий зменшився на суму	$ 394,213.71
Фонд народній зменшився на суму	730.53
Фонд сирітський зменшився на суму	6,431.97
Разом	$ 401,376.21
Загальний приріст майна У. Н. Союзу за чотири роки	$1,148,947.10

Виплати з фонду народнього за чотири роки.

Стипендії для української молоді в Америці	$3,250.00
Рідна Школа	2,650.00
Світова вистава в Шікаґо, Ілл.	2,300.00
Обеднання на видавництва	1,900.00
Визвольна боротьба	1,850.00
Поміч потерпілим від повени в Америці	1,000.00
Українська Вища Школа в Стемфорд, Конн.	1,000.00
Поміч Лемківщині	950.00
На праці Олександра Архипенка	714.56
Інваліди	700.00
Політичні вязні	600.00
В. Авраменко	500.00
Сиротинець у Філядельфії, Па.	400.00
Просвіта у Львові	400.00
Ремісничa Бурса у Львові	300.00
Захист і поміч письменникам	300.00
Памятник на могилі бл. п. о. Г. Грушки	265.00
Національний Музей у Львові	250.00
Музей визвольної боротьби у Празі	250.00
Сироти у Львові	200.00
Просвіта у Сяноці	200.00
Наукове Тов. ім. Шевченка	200.00
Бурса в Горлицях	200.00
Бурса в Товмачі	150.00
Видавництва М. Гайворонського	150.00
Видавництва д-ра Сушка	150.00
Захист і Захоронка у Львові	100.00
Ліґа Української Молоді в Злучених Державах	100.00
Нагороди за здуку відділів У. Н. С. (в. 140 і 341 за 1932 р.)	100.00
Жіноча Бурса у Львові	75.00
Українське Університетське Товариство в Ню Йорку	75.00
Стрілецька Громада на видавництва	50.00
Дитячий Захист у Дрогобичі	50.00
Воєнні вдови	50.00
Культурний Город у Клівленд, Огайо	50.00
Українські Скавти в Джезі Сиґі, Н. Дж.	25.00
Разом	$21,504.56
На просвітні і культурні цілі в Америці	$11,714.56
На просвітні і культурні цілі в Европі	9,790.00
Разом	$21,504.56

Звороти.

В. 173 Кучапський Іван, зворот стипендії	$500.00
В. 53 Малевич Стефан, зворот стипендії	300.00
В. 77 Головід Катерина, зворот стипендії	250.00
В. 118 Онишків Василь, зворот стипендії	100.00
В. 238 Чопик Ілля звернув чека, виданого на стипендію	40.00
В. 110 Зворот побраної суми на поміч потерпілим від повени	13.42
Зворот позичок до народнього фонду з 1932 р.	783.52
Разом	$1,986.94

ЗІСТАВЛЕННЯ.

За чотири роки виплачено	$21,504.56
Дивіденда	16.08
Разом	$21,520.64
Звороти	1,986.94
Виплачено з фонду народнього	$19,533.70

ВІЛЯНС — СТАН ЧИННИЙ.

Реальности, включаючи дім У. Н. Союзу		$1,097,437.24
Морґеджі		1,129,925.42
Позички на членські грамоти		480,534.00
Бонди		1,101,137.83
Стаки Елизабет Трост Банку		302.00
Готівка		280,949.53
Разом		$4,090,286.02

Активи не втягнені до загального маєтку (Non Ledger Assets):

Залеглий процент на морґеджах (Due)	$ 9,589.09	
Процент платний на морґеджах (Accrued)	10,817.76	20,406.85
Процент на позичках членам (Due)	19,468.85	
Процент платний на позичках членам (Accrued)	9,704.71	29,173.56
Процент на бондах (Accrued)		12,003.26
Процент з банків (Accrued)		933.07
Чинші на реальностях		976.00
Місячні вкладки з відділів, які доручено в перших днях січня 1937 року за грудень		1,307.95
Готівка „Свободи"		20,511.02
Разом усі фонди і залеглі проценти		$4,175,797.73

Обниження актив (Deduct Assets not Admitted):

У замороженім банку	2,725.77
Обниження вартости реальностей	36,165.43
Бонди понад продажну ціну	50,214.79
Стаки Елизабет Трост Банку	226.50
Процент на загрожених морґеджах	13,454.47
Загрожені позички членам	33,369.00
Готівка „Свободи"	20,511.02
Обниження морґеджової інвестиції (Second Lien)	1,200.00
Разом	$157,866.98
До перенесення	$4,017,930.75
Невиплачені посмертні запомоги	1,679.54
Виплати на реальностях, платні сторонам і т. п.	466.14
Податок на реальности Fort Lee, N. J.	4,384.30
Місячні вкладки вплачені згори	3,546.72
Фонд сирітський	197,393.16
Фонд народний	4,671.91
Резерва, призначена на дивіденду	20,000.00
Разом	$232,141.77
Резерва, якої вимагають асекураційні закони на обезпечення членських грамот У. Н. Союзу	$2,252,688.00
Надвишка резерви й інших фондів У. Н. Союзу	1,533,100.98
Разом	$4,017,930.75

ВИПЛАТИ ПОСМЕРТНИХ ЗАПОМОГ ЗА ЧОТИРИ РОКИ (1933—1936).

	Членів	Сума
З кінцем грудня 1932 остало невипл. запомог	6	$ 5,100.00
Від 1. січня 1933 до 31. грудня 1936 померло	777	650,250.00
Разом	783	$655,350.00
Від 1. січня 1933 до 31. грудня 1936 виплачнео	780	648,939.15
Осталося до виплати	3	$ 6,410.85
Ліни й компроміси		4,731.31
З днем 31. грудня 1936 остається до виплати	3	$ 1,679.54

За час існування організації виплачено посмертних запомог на суму $3,940,074.94.

ВИПЛАТИ ЗАПОМОГ З ФОНДУ ЗАПОМОГОВОГО.

	Членів	Сума
В році 1933 виплачено	563	$ 23,913.00
„ 1934 „	496	20,203.00
„ 1935 „	532	19,383.00
„ 1936 „	508	18,256.00
Разом	2,099	$ 81,755.00
В році 1936 виплачено членам 6 відділів, потерпілих від повені	6	789.91
	2,105	$ 82,544.91
З позичок, уділених в 1932 році, за чотири роки звернено до фонду запомогового		18,167.80
Згідно з виказом, за 4 роки виплачено членам з фонду запомогового		$ 64,377.11

За час існування організації виплачено з фонду запомогового запомог на суму $341,094.06

ВИКАЗ ЧЛЕНІВ, ПОМЕРЛИХ ЗА ЧАС ЧОТИРЬОХ ЛІТ, 1933—1936 Р.

Вік	Членів	Сума обезпечення
16	1	1,000.00
17	1	1,000.00
18		
19		
20	5	4,000.00
21	4	3,500.00
22	4	4,000.00
23	5	4,000.00
24	2	2,000.00
25	3	2,250.00
26	2	1,500.00
27	3	2,500.00
28	4	3,500.00
29	4	4,000.00
30	2	1,500.00
31	3	2,500.00
32	2	2,000.00
33		
34	3	3,000.00
35	5	4,500.00
36	4	3,000.00
37	9	7,500.00
38	15	11,500.00
39	19	15,500.00
40	24	21,000.00
41	19	16,000.00
42	28	25,500.00
43	24	22,750.00
44	32	26,000.00
45	34	28,000.00
46	46	39,500.00
47	35	29,000.00
48	34	27,250.00
49	38	30,000.00
50	32	27,750.00
51	37	33,250.00
52	37	30,250.00
53	27	20,750.00
54	36	31,500.00
55	29	22,250.00
56	24	20,500.00
57	11	7,750.00
58	20	17,250.00
59	14	9,500.00
60	13	10,250.00
61	10	8,250.00
62	15	10,750.00
63	6	5,500.00
64	6	5,750.00
65	13	9,000.00
66	7	5,500.00
67	7	7,000.00
68	4	4,000.00
69	4	4,000.00
70	4	4,000.00
71	2	1,250.00
72	1	1,000.00
73		
74	1	1,000.00
75	1	1,000.00
76		
77		
78		
79		
80	2	2,000.00
	777	$650,250.00

ЗІСТАВЛЕННЯ

	Членів	На суму обезпечення
В році 1933 померло	186	$157,000.00
„ 1934 „	213	182,500.00
„ 1935 „	172	139,000.00
„ 1936 „	206	171,750.00
Разом	777	$650,250.00

НЕВИПЛАЧЕНІ ПОСМЕРТНІ ЗАПОМОГИ 31. ГРУДНЯ 1936.

Відділ	Дата смерти	Імя і назвиско	Місцевість	Сума	Причина не виплачення
197	26. квітня 1925	Михайло Береза	Madison, Ill.	800.00	Правна перешкода
157	25. вересня 1928	Григорій Лешко	Wheeling, W. Va.	300.00	Правна перешкода
147	25 квітня 1936	Олекса Кущак	Allentown, Pa.	579.54	Бракує адреси спадкоємц.
			Разом	$1,679.54	

ВИКАЗ ТИХ ПОСМЕРТНИХ ЗАПОМОГ, ЩО НЕ БУЛИ ВИПЛАЧЕНІ В ПОВНІЙ СУМІ.

Відділ	Імя і назвище	Сума обезпечення	Виплачено	Невиплачено	Причини і спосіб полагодження
51	Янич Яків	1,000.00	898.69	101.31	Лін
145	Дмитришак Михайло	500.00	215.00	285.00	Компромісово
150	Олексишин Яків	1,000.00	425.00	575.00	Компромісово
150	Олексишин Яків	500.00	225.00	275.00	Компромісово
166	Саляк Іван	500.00	50.00	450.00	Не був повним членом
177	Павонська Марія	500.00	180.00	320.00	Компромісово
237	Вовк Марія	1,000.00	500.00	500.00	Не була повною членицею
276	Кость Максим	1,000.00	500.00	500.00	Компромісово
284	Щурик Софія	1,000.00	500.00	500.00	Не була повною членицею
295	Марич Катерина	500.00	50.00	450.00	Не була повною членицею
336	Коваль Павло	1,000.00	500.00	500.00	Компромісово
349	Притула Іван	1,000.00	750.00	250.00	Компромісово
361	Крисько Семен	500.00	475.00	25.00	Лін
		10,000.00	5,268.69	4,731.31	

Виказ померлих членів, виплати посмертних запомог, як теж виплати з фонду запомогового за час від 1. січня 1933 р. до 31. грудня 1936 р.

Відділ	Число членів (Фонд посмертний)	Сума обезпечення (Фонд посмертний)	Вплатили до посмертного фонду (Фонд посмертний)	Виплачено посмертних запомог (Фонд посмертний)	Число запомог (Фонд запомоговий)	Виплачено суму (Фонд запомоговий)
1	13	$13,000.00	$4,993.42	$13,000.00	15	$ 765.00
2	8	8,000.00	2,086.41	8,000.00	31	1,245.00
3	1	1,000.00	162.24	1,000.00		
4	2	2,000.00	742.26	2,000.00	8	275.00
5	2	1,250.00	120.03	1,250.00	4	210.00
6					6	185.00
7	4	2,500.00	834.13	2,500.00	25	995.00
8	3	3,000.00	570.94	3,000.00	8	315.00
9	4	4,000.00	918.59	4,000.00	6	215.00
10	1	1,000.00	455.04	1,000.00	22	740.00
11	1	500.00	232.76	500.00	2	60.00
12	3	3,000.00	1,564.29	3,000.00	5	275.00
13	2	2,000.00	936.89	2,000.00		
14*					1	25.00
14						
15*					1	50.00
15						
16	1	1,000.00	180.02	1,000.00	5	160.00
17						
18	1	1,000.00	642.73	1,000.00	12	405.00
19						
20	2	1,500.00	293.64	1,500.00	9	380.00
21					1	50.00
22*	1	1,000.00	248.02	1,000.00	2	85.00
22						
23	1	1,000.00	278.63	1,000.00	2	50.00
24	3	2,500.00	667.20	2,500.00	4	210.00
25	4	3,500.00	855.17	3,500.00	6	235.00
26					8	310.00
27	2	1,500.00	153.23	1,500.00	2	60.00
28	5	5,000.00	1,374.17	5,000.00	14	535.00
29	5	4,500.00	1,277.75	4,500.00	27	1,110.00
30	1	1,000.00	182.71	1,000.00	13	420.00
31	5	5,000.00	875.99	5,000.00	5	210.00
32	1	750.00	167.28	750.00	1	25.00
33	1	500.00	126.26	500.00	10	235.00
34						
35						
36	2	1,500.00	264.25	1,500.00	1	35.00
37					1	35.00
38	4	4,000.00	958.41	4,000.00	13	800.00
39	3	2,500.00	868.92	2,500.00	7	270.00
40					1	25.00
41						
42	2	1,000.00	210.61	1,000.00	5	220.00
43	2	2,500.00	477.20	2,500.00	1	35.00
44	2	2,000.00	574.20	2,000.00	4	185.00
45	6	5,500.00	1,423.61	5,500.00	6	250.00
46	2	2,000.00	569.47	2,000.00	2	100.00
47					1	35.00
48	5	4,750.00	937.13	4,750.00	10	410.00
49						
50	6	4,750.00	1,044.13	4,750.00	27	845.00
51	3	3,000.00	964.75	*2,898.69	6	250.00
52	1	250.00	87.46	250.00	1	35.00
53					5	241.00
54*					3	150.00
54						
55					2	60.00
56	4	2,000.00	499.97	2,000.00	13	540.00
57	2	2,000.00	542.53	2,000.00	3	150.00
58	3	2,250.00	372.71	2,250.00	7	220.00
59	2	1,000.00	213.09	1,000.00	3	75.00
60					1	20.00
61	2	1,750.00	775.86	1,750.00	3	120.00
62	2	1,000.00	266.39	1,000.00	2	85.00
63	4	3,250.00	727.52	3,250.00	12	375.00
64	2	1,500.00	405.36	1,500.00	3	105.00
65	4	4,000.00	1,426.11	4,000.00	3	110.00
66	2	2,000.00	424.28	2,000.00		
67	1	1,000.00	247.70	1,000.00	7	260.00
68	1	250.00	130.09	250.00	1	25.00
69	2	1,500.00	502.93	1,500.00	8	390.00
70	6	5,250.00	1,543.72	5,250.00	5	200.00
71						
72	3	2,000.00	346.80	2,000.00	5	145.00
73	1	500.00	66.36	500.00	6	170.00
74						
75	3	2,000.00	567.04	2,000.00	4	200.00
76	3	2,500.00	645.37	2,500.00	4	120.00
77	2	1,500.00	360.38	1,500.00	3	85.00
78	5	4,750.00	1,411.22	4,750.00	10	495.00
79						
80	1	1,000.00	179.28	1,000.00	2	50.00
81	4	3,500.00	1,289.96	3,500.00	1	35.00
82	1	250.00	101.92	250.00	13	475.00
83	3	2,000.00	457.13	2,000.00	2	75.00
84					1	25.00
85	4	4,000.00	584.72	4,000.00	5	195.00
86	11	9,500.00	2,926.17	9,500.00	7	255.00
87	3	3,000.00	907.37	3,000.00	10	410.00
88						
89						
90	7	6,500.00	1,458.57	6,500.00	30	1,125.00
91	2	2,000,00	746.85	2,000.00	9	405.00
92						
93					7	275.00
94	2	1,000.00	169.21	1,000.00	6	225.00
95	1	1,000.00	287.37	1,000.00	2	60.00
96	2	2,000.00	325.05	2,000.00	13	430.00
97					5	170.00
98	4	2,750.00	1,129.26	2,750.00	5	180.00
99	2	1,500.00	512.61	1,500.00	10	375.00
100	2	1,500.00	213.86	1,500.00	11	305.00
101	1	500.00	228.98	500.00	4	120.00
102	7	6,000.00	1,692.94	6,000.00	12	615.00
103					5	210.00
104	2	1,250.00	373.96	1,250.00	23	1,025.00
105	8	6,000.00	1,639.19	6,000.00	5	275.00
106	8	6,500.00	2,011.13	6,500.00	16	520.00
107	2	2,000.00	730.09	2,000.00		
108	2	2,000.00	385.02	2,000.00	11	370.00
109	4	4,000.00	1,488.19	4,000.00	16	565.00
110	1	1,000.00	206.69	1,000.00		
111						
112	6	3,000.00	475.28	3,000.00	7	325.00
113	2	2,000.00	586.63	2,000.00	7	375.00
114					6	255.00
115					2	60.00
116						
117	1	1,000.00	632.40	1,000.00	4	160.00
118	1	500.00	224.40	500.00	4	184.63
119					4	125.00
120	5	5,000.00	933.30	5,000.00	4	200.00
121	2	2,000.00	546.08	2,000.00	8	260.00
122	1	250.00	39.60	250.00	5	145.00
123	2	2,000.00	386.51	2,000.00	14	635.00
124	1	500.00	73.81	500.00	3	135.00
125					4	85.00
126					3	100.00
127	2	2,000.00	437.58	2,000.00	3	125.00
128						
129						
130	5	3,500.00	748.68	3,500.00	7	245.00
131					5	185.00
132	1	1,000.00	269.50	1,000.00		
133	1	1,000.00	307.80	1,000.00	5	220.00
134	1	500.00	53.41	500.00		
135					2	60.00
136	1	500.00	202.64	500.00	3	120.00
137	2	2,000.00	446.88	2,000.00	6	275.00
138	2	1,250.00	286.28	1,250.00	1	35.00
139	3	2,000.00	338.92	2,000.00	2	55.00
140	3	3,000.00	577.19	3,000.00	6	220.00
141						
142	8	6,500.00	1,834.03	6,500.00	2	125.00
143	1	500.00	102.96	500.00		
144*	1	1,000.00	209.24	1,000.00	1	100.00
144						
145	4	2,750.00	643.52	*2,465.00	4	160.00
146	3	2,500.00	476.10	2,500.00	10	340.00
147	7	7,250.00	1,719.23	*6,670.46	22	995.00
148					1	35.00
149					3	120.00
150	2	1,500.00	20.60	*650.00	2	85.00
151					3	85.00
152	1	750.00	207.36	750.00	1	50.00
153	1	1,000.00	383.68	1,000.00		
154	1	1,000.00	152.24	1,000.00	1	35.00
155	5	5,000.00	1,016.52	5,000.00	40	1,330.00
156	3	2,000.00	209.88	2,000.00	2	175.00
157						
158	2	2,000.00	1,046.01	2,000.00	4	170.00
159	1	1,000.00	321.97	1,000.00	9	370.00
160	2	1,750.00	416.76	1,750.00	1	35.00
161	2	1,500.00	267.76	1,500.00		
162					3	120.00
163	2	1,000.00	156.99	1,000.00	10	545.00
164	1	500.00	93.12	500.00	5	110.00
165*	1	1,000.00	242.16	1,000.00	3	150.00
165	1	500.00	15.55	500.00		
166	2	1,000.00	26.41	*550.00	1	157.26
167	1	250.00	65.69	250.00	1	25.00
168	2	1,250.00	321.80	1,250.00	16	585.00
169	1	500.00	111.09	500.00	2	50.00
170	2	2,000.00	599.84	2,000.00	6	220.00
171*	1	750.00	213.17	750.00	3	110.00
171						
172	1	500.00	111.68	500.00	1	25.00
173	1	500.00	43.08	500.00	2	50.00
174	1	1,000.00	366.04	1,000.00		
175	6	4,500.00	1,803.94	4,500.00	7	180.00
176	5	4,500.00	1,242.05	4,500.00	13	430.00
177	5	3,250.00	651.37	*2,930.00	9	260.00
178					2	275.00
179	9	8,000.00	2,444.50	8,000.00	14	504.00
180						
181	2	1,500.00	120.64	1,500.00	8	335.00
182	3	2,500.00	486.01	2,500.00	3	235.00
183*	2	2,000.00	629.41	2,000.00	3	135.00
183					1	25.00
184						
185	4	4,250.00	1,306.48	4.250.00		
186	5	4.250.00	1,628.60	4,250.00	6	200.00
187	2	2,000.00	569.84	2,000.00	6	220.00
188	1	1,000.00	106.60	1,000.00		
189	1	500.00	175.32	500.00	1	25.00
190						
191	2	2,000.00	916.97	2,000.00	4	175.00
192	1	500.00	90.06	500.00	15	495.00
193	2	2,000.00	499.80	2,000.00	8	285.00
194	1	1,000.00	249.60	1,000.00	5	255.00
195	2	1,000.00	380.13	1,000.00	4	200.00
196	2	2,000.00	327.47	2,000.00	5	145.00
197	1	1,000.00	374.70	1,000.00	2	50.00
198	4	3,000.00	593.83	3,000.00		
199						
200	4	2,500.00	556.92	2,500.00	5	195.00
201	1	1,000.00	187.48	1,000.00	13	630.00
202	3	2,750.00	666.55	2,750.00	5	140.00
203*	1	1,000.00	277.20	1,000.00		
203						
204	7	4,500.00	701.82	4,500.00	17	780.00
205					1	75.00
206	8	7,000.00	1,451.12	7,000.00	37	1,220.00
207	1	1,000.00	220.20	1,000.00		
208					3	95.00
209	3	2,500.00	986.77	2,500.00	11	430.00
210					3	120.00
211	1	1,000.00	311.85	1,000.00	1	50.00
212	2	1,500.00	369.36	1,500.00	9	350.60
213	9	7,000.00	2,049.06	7,000.00	17	1,075.00
214					2	75.00
215	3	3,000.00	1,120.76	3,000.00	6	225.00
216	1	1,000.00	18,45	1,000.00		
217	6	3,500.00	1,012.04	3,500.00	10	385.00
218	5	5,000.00	1,334.90	5,000.00	21	585.00
219	2	1,500.00	310.02	1,500.00	1	25.00
220	5	4,500.00	922.56	4,500.00	4	225.00
221	8	6,250.00	1,960.90	6,250.00	13	470.00
222						
223	3	3,000.00	848.05	3,000.00	22	1,000.00
224						
225	1	1,000.00	304.25	1,000.00	5	170.00
226*	2	1,500.00	264.94	1,500.00		
226						
227	1	1,000.00	304.47	1,000.00	6	195.00
228	2	2,000.00	586.92	2,000.00	1	35.00
229	8	7,500.00	2,144.23	7,500.00	10	325.00
230	7	5.750.00	1,587.76	5,750.00	24	915.00
231	1	1,500.00	306.60	1,500.00	2	60.00
232	1	1,000.00	255.32	1,000.00	5	185.00
233*					8	280.00
233						
234	4	1,750.00	533.70	1,750.00	5	300.00
235	1	1,000.00	189.76	1,000.00	12	580.00
236	5	4,750.00	963.28	4,750.00	4	220.40
237	4	3,500.00	416.67	*3,000.00	8	220.00
238	2	1,750.00	327.34	1,750.00	5	160.00
239	8	8,000.00	2,393.17	8,000.00	19	675.00
240						
241	2	1,500.00	205.38	1,500.00	15	525.00
242	4	3,500.00	587.62	3,500.00	8	450.00
243	4	4,000.00	738.17	4,000.00	5	135.00
244	2	2,000.00	377.09	2,000.00	1	75.00
245	1	500.00	172.45	500.00	7	325.00
246					3	120.00
247	3	2,500.00	441.11	2,500.00	2	125.00
248	2	2,000.00	480.71	2,000.00		
249					2	50.00
250	1	1,000.00	332.19	1,000.00	4	125.00
251	4	4,000.00	877.28	4,000.00	9	290.00
252					1	50.00
253	2	1,500.00	285.03	1,500.00	4	145.00
254	5	4,500.00	1,958.54	4,500.00	16	685.00
255	8	2,500.00	376.34	2,500.00	11	305.00
256						
257	4	1,750.00	295.60	1,750.00	2	75.00
258*					1	35.00
258						
259	4	2,500.00	717.69	2,500.00	6	170.00
260					2	45.00
261	1	500.00	128.36	500.00		
262					2	70.00
263	2	1,750.00	562.02	1,750.00	3	150,00
264						
265	1	1,000.00	135.90	1,000.00	1	35.00
266	2	1,000.00	226.25	1,000.00	2	100.00
267	1	500.00	93.92	500.00	1	50.00
268					7	260.00
269					9	260.00
270	4	2,500.00	708.08	2,500.00	2	50.00
271					6	210.00
272*					1	25.00
272						
273	4	3,500.00	870.05	3,500.00	10	380.00
274	1	1,000.00	260.73	1,000.00	14	440.00
275					2	60.00
276	4	4,000.00	1,308.06	*3,500.00	18	810.00
277	1	1,000.00	277.94	1,000.00	1	128.82
278	4	4,000.00	799.09	4,000.00	5	235.00
279						
280	4	3,250.00	884.48	3,250.00	9	270.00
281	1	500.00	97.44	500.00	5	170.00
282	3	2,500.00	667.01	2,500.00	7	255.00
283	1	1,000.00	144.32	1,000.00	4	225.00
284	2	2,000.00	214.63	*1,500.00	5	210.00
285						
286	2	2,000.00	493.58	2,000.00	4	200.00
287*					2	75.00
287						
288	2	1,500.00	86.33	1,500.00	14	620.00
289	1	500.00	107.42	500.00		
290						
291*	1	1,000.00	561.12	1,000.00	1	35.00
291						
292	1	1,000.00	288.01	1,000.00	14	480.00
293	2	1,500.00	203.33	1,500.00	5	210.00
294					4	110.00
295	1	500.00	1.35	*50.00	5	185.00
296	6	5,500.00	1,043.00	5,500.00	11	515.00
297					1	50.00
298					4	155.00
299	1	1,000.00	84.80	1,000.00	5	145.00
300	8	7,000.00	2.208.69	7,000.00	31	1,508.20
301	1	500.00	64.38	500.00	13	630.00
302						
303	4	2,000.00	442.54	2,000.00	6	130.00
304	1	2,000.00	275.20	2,000.00	2	75.00
305					3	95.00
306	1	1,000.00	121.02	1,000.00	1	35.00
307					5	170.00
308	2	2,000.00	693.98	2,000.00	11	350.00
309	1	500.00	8,27	500.00	4	155.00
310	2	2,000.00	352.44	2,000.00	4	120.00
311					2	100.00
312	2	1,750.00	263.15	1,750.00	1	25.00
314						
315	1	1,000.00	295.05	1,000.00		
316	3	2,500.00	602.33	2,500.00	10	600.00
317	2	1,500.00	604.72	1,500.00	8	325.00
318	6	4,500.00	1,121.59	4,500.00	8	270.00
319					1	35.00
320	1	500.00	138.58	500.00	8	290.00
321					3	150.00
322						
323	1	1,000.00	13.76	1,000.00	5	220.00
324	5	4,000.00	993.46	4,000.00	3	125.00
325	2	2,000.00	284.65	2,000.00	1	35.00
326	7	6,750.00	1,609.54	6,750.00	10	395.00
327	2	1,000.00	251.20	1,000.00	2	60.00
328					2	70.00
329	1	1,000.00	606.06	1,000.00		
330					1	50.00
331					6	185.00
332	1	500.00	180.90	500.00	3	120.00
333	1	1,000.00	13.10	1,000.00	16	475.00
334	2	2,000.00	664.92	2,000.00	12	315.00
335					1	25.00
336	5	3,500.00	742.17	*3,000.00	5	165.00
337					3	85.00
338	4	3,500.00	681.40	3,500.00	3	175.00
339	1	500.00	73.72	500.00	15	570.00
340						
341	2	2,000.00	575.51	2,000.00	3	120.00
342	4	4,000.00	894.57	4,000.00	8	305.00
344	3	2,500.00	271.36	2,500.00		
345	5	4,500.00	907.69	4,500.00	11	485.00
347					4	110.00
349	3	2,250.00	397.98	*2,000.00	1	25.00
350	4	2,500.00	543.13	2,500.00	1	35.00
351	1	500.00	84.98	500.00	2	50.00
352	3	2,000.00	494.60	2,000.00	11	340.00
353					4	250.00
354	2	1,000.00	285.34	1,000.00		
355						
356					2	75.00
357						
358	1	500.00	64.97	500.00	1	30.00
359					3	110.00
360	1	1,000.00	119.92	1,000.00		
361	12	10,000.00	1,680.18	*9,975.00	25	1,260.00
362	4	1,750.00	173.39	1,750.00	2	85.00
363					3	110.00
364	5	5,000.00	1,083.15	5,000.00	19	680.00
365	5	5,000.00	1,628.04	5,000.00	10	355.00
366						
367	3	2,500.00	269.92	2,500.00	15	760.00
368						
369	1	1,000.00	212.26	1,000.00	12	415.00
370	3	2,000.00	434.58	2,000.00	12	445.00
371	1	1,000.00	309.65	1,000.00	12	535.00
372						
373						
374					1	50.00
375					2	100.00
376						
377					3	85.00
378	1	1,000.00	258.80	1,000.00		
379	1	500.00	129.84	500.00	1	50.00
381	2	1,500.00	585.86	1,500.00	3	135.00
382	1	500.00	49.19	500.00	5	150.00
383	3	2,500.00	566.22	2,500.00	7	320.00
384	3	2,750.00	709.93	2,750.00	3	120.00
385	2	1,500.00	176.35	1,500.00	17	700.00
386						
388					3	85.00
390					1	25.00
392					3	260.00
396	2	1,750.00	480.22	1,750.00	4	160.00
400	2	2,000.00	576.32	2,000.00	4	160.00
401					5	210.00
	777	$650,250.00	$165,646.69	$644,939.15	2105	$82,544.91

Увага: Зіркою (*) означений відділ означає, що той відділ з якихось причин перестав існувати. А зіркою означена сума означає, що повна належна сума не виплачена. Всі ті невиплачені посмертні запомоги є виказані окремою табелею на іншім місці цього звідомлення.

(Дальше буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ЗАЦІКАВЛЕННЯ УКРАЇНОЮ.

У науковім видавництві Studies in the Science of Society, котрі виходять під редакцією Ґ. П. Мердока, професора Єйльского університету, появилася в останньому зшитку праця Marriage and the Family Among the Galician Ukrainians.

Автор праці, д-р Самуель Кеніґ, говорить про подружжя серед українських селян у Галичині.

І написання праці й поміщення її є доказом зацікавлення вчених людей у світі життям українців.

Цікаво: Чи інтересуємося ми нашими справами так, як інтересуються ними чужі люди? Чи, наприклад, знайдеться багато українців в Америці, що куплять собі цей зшиток згаданого видавництва з цею працю д-ра Кеніґа?

ПРАВДИВА ОСВІТА.

Так багато говориться тепер зприводу закінчення шкільного року про ріжні питання виховання й вишколу, що від читання самих винятків з цих промов може голова ходором ходити й просто всякому проілося слухати їх далі. Здається, можемо зробити виняток, коли д-р Абрагам Флекснер, директор Інституту для Вищих Студій у Принстонськім університеті, заговорив на основну тему: що це таке справжня освіта?

На його думку, справжня освіта повинна приготовити людину, а спеціяльно її ум, до життя. Отже освічена людина це така людина, що вміє розвязувати проблєми життя, які вона не стрічалаб, що вміє достроїтися до всяких ситуацій, які вона стрічає в практичному житті.

Досить радикальне розуміння виховання. У багатьох людей і народів виховання має на цілі приготовляти людей лише до розвязування старих, звичних, проблєм.

ДВА ВИХОВАННЯ.

Старе виховання тому приготовляло людей до розвязки старих, звичних, проблєм, що воно виходило з заложення, що світ повинен усе бути й буде такий самий, незмінний.

Нове виховання старається приготовляти людей до нових, незвичних питань, бо нове виховання виходить із заложення, що світ зміняється.

Котре виховання виходило з розумного заложення: старе, чи нове? Чи світ лишається такий самий, чи зміняється?

ЩЕ ОДНА ПРОФЕСІЯ.

У Ню Йорку зібралася конвенція Американського Бібліотекарського Союзу.

Між іншими справами, які мають обговорити на цій конвенції, є питання: як добитися від законодатних тіл ухвалення законів про примусовий професійний вишкіл для бібліотекарів?

Значить бібліотекарі домагаються від законодатних тіл ухвалення таких законів про шкільні вимоги для бібліотекарів, які обовязують тепер лікарів, учителів, адвокатів, інжинірів, тощо.

Новинка цікава для нас з ріжних боків. Наперед, для багатьох з нас це буде новинка, що бібліотекарство це професія, як професура, адвокатура, медицина, інжинірство. Практично це важне тому, що багатьом нашим дітям може придатися це знати.

Подруге, коли на конвенцію прибули як гості професіональні бібліотекарі й бібліотекарки з Швайцарії, Німеччини й Анґлії, то цікаво було би спитатися: чи не є це мірилом культурности народу те, чи він має таку професію?

КВАЛІФІКАЦІЇ БІБЛІОТЕКАРІВ.

Один з бібліотекарів говорив на цій конвенції про те, які люди тепер уважають себе кваліфікованими заняти становище бібліотекаря.

Найчастіше поданою кваліфікацією є материнство. Мовляв, я мати, мені належиться бути бібліотекаркою. Бувають і інші. В Огайо зголосився по роботу один пожарник. Зголошувалися теж відправлені духовники, політичні наганячі, адвокати й інші. З ріжнородности досвіду цих людей видно, що вони вважають, що до бібліотекарства не треба ніякої кваліфікації.

Представляю собі, що сказав би наш чоловік, якби старався за посаду бібліотекаря: „Ні, я читати не вмію, але начальник бібліотеки то мій кум".

НА ЩО ЗДАЛИСЯ БІБЛІОТЕКИ.

Президент Американського Союзу Бібліотекарів говорив на цій конвенції про вагу бібліотек:

„Нині публична бібліотека стає скоро тим, чим університет є для молоді".

Пригадую собі, як один бібліотекар читальні в старім краю хвалився, що він добрий бібліотекар, бо добре дбає за книжки: „За мого попередника книжки були по всьому селі, та відколи я обняв уряд, я зібрав усі книжки до одної й вони тепер лежать гарно поскладані в скрині у мене під ліжком".

— Пані, ці 10 центів, що ви мені дали — фальшиві!

— То ви такі сліпі?...

— Вибачте, я не сліпий, лише німий.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

„День Української Жінки".

Дня 23. травня ц. р. відбулися загальні збори в справі великого всенаціонального свята „День Української Жінки в Америці".

На зборах явилися представниці ріжних орґанізацій. Ню Йорк: У. Ч. Х. О. Д. В. У., Братство Апостольства Молитви, Союз Українок, Демократичний Клюб, Жіноча Громада; Джерзі Ситі: Червоний Хрест О.Д.В.У., Братство Непорочного Зачаття Пр. Діви Марії, Товариство ім. Лесі Українки, від. У.Н.С.; Асторія: Жіноча Громада; Пасейк: від. МУН. Були теж представниці Червоного Хреста О.Д.В.У. з Ню Гейвен та Гардфорд, Конн.

Збори відкрила голова У. Ч. Х., п. Середа, повстанням з місць та хвилевою мовчанкою в честь поляглих героїв. Після того подала ідеольоґічне пояснення в справі свята „День Української Жінки в Америці", яке відбудеться 12-го вересня 1937 р. Притім зазначила, що активність нинішньої української жінки зростає щораз більше. Зростає завзятість і охота до праці в обороні національних інтересів, як теж зростає готовість до жертви.

Потім пані Демидчук подала до відома те, що вже зроблено в справі приготування свята, зазначуючи, що свято це не є „нашим", „вашим", ані „їхнім", але це „День Української Жінки в Америці". Воно має бути святом усього українського жіноцтва.

Потім приступлено до вибору комітету свята. До комітету вибрані такі пані: А. Середа, голова; М. Грабар і Ковтун, заступниці голови; Т. Білик, секретарка; Лужінська і М. Близнак, скарбнички; М. Демидчук, пресова референтка; С. Галичин, помічниця прес. референтки. Дальше ввійшли до комітету пані: Гладун, Аструб, Гук, Гаратай, Гурин, Небор.

Опісля забрав голос п. Ляхович і коротко, але річево представив завдання нашої жінки у визвольних змаганнях, порівнюючи її до жінки інших народів. Наше жіноцтво не повинно дивитися байдужно на наше поневолення та терпіння нашого народу, але мусить провадити боротьбу на всіх фронтах — культурних, економічних, політичних і бойових, щоб своєю активністю причинитися до визволення нації.

По скінченню промови наступила дискусія. На запити були дані відповіді. Збори закінчено співом „Ще не вмерла".

М. Білик, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

Величавий Український Націоналістичний День у Новій Анґлії.

День 13-го червня б. р. був величавий для українців у Новій Анґлії. Варт про нього згадати, бо він напевно зістанеться на довший час як гарний і милий спогад для всіх тих, що були на нім присутні. Його приготовила окружна управа.

Вже від полудня почали зїздитися з усіх усюдів свідомі українці на вунсакетську парохіяльну площу, щоб відсвяткувати перемогу нашої ідеї. До 3-тої години зібралось понад тисячу люда, й тоді почато святкову програму. Свято відкрив о. Каськів коротенькою промовою, в якій зясував значіння цього націоналістичного свята. Потім хор „Боян", під управою о. Каськова, відспівав: „Живи, Україно" й ще кілька патріотичних пісень, за що публика нагородила його бурливими оплесками. Потім гром. О. Рекрут, який був аранжером свята, закликав на бесідника фін. секр. ОДВУ, І. Харамбуру. Згаданий бесідник у своїй промові змалював велику перемогу націоналістичної ідеї, яка пробудилася в крові українського народу та живе найчистішою кровю наших героїв, які пролили і проливають кров на те, щоб український нарід не потребував більше скитатися по чужині й щоб більше не стогнав у кайданах, а щоб уже раз висвободивсь і зажив вільно й щасливо у своїй вільній українській державі. Промову закінчив словами нашого ґенія Т. Шевченка: „Обніміте, брати мої, найменшого брата". Чотири малі хлопці відспівали дві пісні, получені з вільноручними вправами. Вунсакетські танцюристи відтанцювали кілька національних танців. Потім промовляв гром. Давискиба, який вказував на працю націоналістів у краю і тут, та зазивав усіх ставати в націоналістичні ряди. Після того бостонський хор під проводом о. Кушніра відспівав кілька народних пісень, а танцюристи відтанцювали два національні танці. Дуже миле враження зробила на присутніх поява українського летуна, який приїхав на літаку спеціяльно на це свято, щоб звеличати його, й з літака скинув цвіти з побажанням для націоналістів сповнення їхніх мрій щодо висвобождення України. Святкову програму закінчено відспіванням „Ще не вмерла Україна" та „Не пора". Хто був на тім святі, то я вірю, що мав враження, що він був десь далеко на рідних землях, де ввесь нарід зібрався на спільне свято, щоб звідтам вирушити до бою. Вірю, що неодному забилося серце від бажання, щоб той час прийшов якнайскорше.

На кінці взято спільну знимку, а потім були ріжні дитячі забави. Музика забавляла гостей до пізної ночі. Тут треба дати признання окружній управі за таку вмілу й гарну програму свята, яка відчинила неодному українцеві очі на нашу справу й загріла неодного до дальшої праці.

Присутній.

СЕЙСМОҐРАФИ ПРИРОДИ.

Озера, що заповідають землетрус. — На озер Штехлін і на озері в Андах хвилюється вода пів години перед землетрусом. — Яка практична користь із тих явищ?

Риби, миші, собаки — а, як стверджують, також деякі люди душевно хорі — відзначаються прикметою, що заповідають землетрус. Перед землетрусом вони дуже неспокійні. Вони невдоволені і наче хочуть сказати, що щось не є в порядку. Коли люди навіть і не здогадуються, що грозить катастрофа, то риби, миші та собаки реаґують дуже виразно та заздалегідь наче реєструють віддаль і силу землетрусу.

Та найпевніше заповідають недалекий землетрус деякі озера. На землі є лише кілька озер, які заздалегідь спеціяльними ознаками показують, що буде землетрус. Одно таке озеро це озеро Штехлін у Бранденбурґії (Німеччина). Такіж прикмети має озеро, що є в Андах на границі Перу та Болівії.

Цю незвичайну прикмету, а саме, що озеро заповідає землетрус, найточніше дослідили на озері Штехлін. На це цікаве явище на цьому озері впали німецькі вчені ще тому 180 літ. А саме 1 листопаду 1755 року стали на поверхні того озера зніматися боруни завбільшки хати, хоч погода була зовсім гарна, не було вітру. Люди ніяк не могли зрозуміти того явища. Тимчасом до кількох тижнів прийшла вістка, що того дня землетрус зовсім знищив португальське місто Лісабону. Тепер могли собі пояснити цей дивний неспокій на озері Штехлін.

Другу велику катастрофу „випророкувало" озеро Штехлін у 1923 році. Тоді в Японії прийшло до жахливого землетрусу. Сорок хвилин передтим, заки землетрус знищив Токіо, поверхня озера Штехлін схвилювалася, знімалися на ньому величезні хвилі.

Відтоді стали слідкувати за поверхнею того озера як день так ніч. Як лише поверхня озера стане неспокійна, а нема вітру, зараз про це повідомляють німецький сейсмольоґічний інститут. І справді: до 30 до 50 хвилин уже доходить у якомусь краю до землетрусу, чи то в південній Німеччині, чи в Афґаністані, на Филипинах, чи деінде.

Не зважаючи на всі дотеперішні досліди, не вдалося вияснити тайни того озера, що заздалегідь заповідає землетрус. Ствердили лише те, що дно озера все змінює свій вигляд. Часом зміни висоти на дні озера доходять і до 30 стіп. Та це й усе, що досі вдалося ствердити.

У Південній Америці, де є другий такий природній сейсмоґраф, уладили туземці-індіяни вже здавна коло того озера в Андах постійну варту, яка слідкує за поверхнею озера. Як лише без видної причини поверхня озера схвилюється бодай трохи, зараз алярмують усіх туземців, вони виходять із колиб і біжать до озера, щоб поглянути на дивне явище природи. Хвилі на поверхні озера знімаються все вище й вище, а часом доходять і до 90 стіп висоти. Це величаві водоспади що виглядом і шумом пригадують ґейзери.

Вся та гра природи треває 30 до 50 хвилин, а тоді напевно десь у світі лютує землетрус. Температура води в цьому озері дуже низька.

Досі невідома тайна цих озер, тому з тих явищ можна мати покищо малі практичні користи. Бо яка користь із того, що озеро Штехлін заповість землетрус, який трапиться за якої пів години може на другій півкулі?

Коли світ буде дуже густо повязаний телеграфічною та радієвою сполукою, тоді може будуть люди мати і практичні користи з тих озер, бо можнаб заалярмувати перед катастрофою ввесь світ.

Приятелька.

— По вінчанні виробила я у свого чоловіка добрий смак.

— Твоє щастя, що ти не зробила цього передтим.

БІЛЬШЕ КУПАНОК ДЛЯ АМЕРИКИ.

Образ колишньої Америки не буде повний без старих купанок. Молодь завсіди мала де купатись у горячі дні. Тими купанками були потоки, стави і ріки, де дорослі люди ціле літо купалися. Скорий зріст наших фабричних міст у часі останніх пядесятьох років зруйнував більшість тих природніх купанок. Потоки стали недоступні або знищені трійливими зародками, а деякі з нових місць, які ще остались, дуже небезпечні. Всупереч загальному поняттю є ще багато міліонів домів по цілім краю без вани до купання. Наші міста зробили все, що могли, для будови купанок, але у депресії забракло фондів, поки федеральний уряд не почав програмові праці. Сотки громад кинулись використувати нагоду, даючи заняття безробітним, котрі по всіх усюдах будували купанки.

Багато з тих купелевих ставків є невеликі і признані тільки на льокальні паркові та шкільні вимоги, коли інші обширні й вигідні. Декотрі з них конструкції глиняного типу, котрі можна збудувати дуже дешевим коштом, а інші з бетону, засоблені у модерні прилади для очищування води, з найновішими зливними купанками і гардеробами. Там є теж плиткі хемічні ставки, через котрі купальник мусить переходити, що звичайно дає охорону перед поширенням недуги, званої „атлетичні ноги". Ці міські купанки є звичайно безплатні кожного часу, або тільки до полудня, а потім побирають невеликі оплати. Міліони молоді і старших людей по цілім краю можуть знов користати з старомодних літніх купанок у холодній воді, без котрих у перелюднених містах булоб цераз тяжко жити.

Купелевий ставок WPA в Асторійськім Парку на Лонґ Айленді названо „найкращою купанкою у світі". Цей ставок є 330 стіп довгий і 165 стіп широкий та може вистарчити на будьякі пливацькі перегони. Там міститься близько два і пів міліона ґальонів води, котра механічно фільтрується. Там є два побічні ставочки, один для пливання, а другий для нуркування, де може поміститися шість тисяч людей кожного дня. Заряд здоровля міста Ню Йорку вважає це важним здобутком.

Чудовий парк викінчили недавно робітники WPA в Толідо, Огайо. Цей парк має нову купанку, котра може поміститити 1,400 людей.

Останнього року в місцевості Вапато, в стейті Вашинґтон, була кинулась епідемія тифу серед дітей унаслідок купання в наводненій ямі, через брак іншої купанки. Тепер WPA збудувала для них нову купанку.

По деяких інших містечках стейту Вашинґтон нема купанок, за винятком небезпечних заливів ріки Колюмбії, де бували випадки смерти кожного року. Тепер містечка Веначі, Оканоґен, Лайк та Колсо мають ставки, які збудувала WPA, а родичі не потребують більше побоюватися за життя своїх дітей підчас цілого літа.

Подібні користи будуть мати з купанок WPA місцевости: Мілян, стейту Теннесі; Тюпело, Миссісіпі; Портленд, Ореґон; Ню Гейвен, Конетикот; Фредерик та околиця Ардмор, Оклагома; Атенс і Авґуста, Джорджія; Норвуд, Масачусетс; Розвел, Ню Мексико; Сиракюз, Ню Йорк; Де Калб, Ракфорд, Ґалена, Отумва і Мендота, стейту Ілінойс, як теж багато інших містечок. Загально WPA викінчила 248 нових купанок. Включаючи малі ставочки для дітвори, купелеві побережжя та інші купелеві місця, збудовані через CWA, FERA та WPA, перевищають тисячі. Для багатьох купанок призначено сторожів життя та інструкторів пливання. Більше ставків робить Америку здоровішою та веселішою.

КРАЇНА ЧУДЕС У ЛЮДСЬКОМУ ТІЛІ.

Хоч як інжиніри-конструктори стараються, нема на світі машини такої скомплікованої та досконалої як людський орґанізм. Щоправда, багато машин, збудованих людьми, може виконати працю, про яку і мріяти годі, колиб ми хотіли виконувати такі ріжні функції й такі скомпліковані рухи, як поодинокі орґани людини.

Самособою, не згадуємо в цьому порівнанні нервовий уклад і інші складові частини людської машини, яка на найвищому щаблі свого розвитку творить думку. Людям дуже й дуже далеко до того, щоб могли пізнати загадку життя, а не менше теж далеко їм до того, щоб могли створити „інтеліґентну", „думаючу" машину.

Та вернімося до людського тіла. Скільки чудасійних несподіванок при пізнаванні його тайн! Візьмім наприклад мязи. Це справжні мотори орґанізму. Щоби навчитися добре кермувати ними, треба зужити добрих кілька літ. Пригадаймо собі, з яким трудом вдається дитині, як скінчить рік життя, зробити кілька непевних кроків. А заки навчиться писати, танцювати, їздити на біциклі — проплиє немало води в ріках. **Найгеніяльніша людина не вміє відразу навчитися володіти 639 мязами свого тіла.**

Зовнішні мязи складаються з поодиноких **волокон,** яких загалом **у людському тілі є коло шість біліонів.** Кожне волокно (довге 5 до 12 міліметрів) вчерги ділиться на багато багато волоконець. Є їх у людському тілі астрономічна скількість — **шість триліонів!** Кожне із згаданих волоконець ділиться знову на поперечні щитики ясні й темні. Скількість цих останніх уже неправдоподібна. Колиб ми стали витягати з мязів по одному такому щитику що секунди, мусілиб ми зужити на витягнення всіх не менше, як **25,000 літ!**

Чим грубший мяз—тим він сильніший, зате чим довший, тим звинніший. Тому то новочасні люди, які займаються спортом (за виїмкою тяжкої атлетики) стараються виробити собі довгі й елестичні мязи.

Мяз на кожний квадратний центиметер свого перекрою може піднести тягар 8 до 16 фунтів. Скорість руху мязів залежить від ріжних причин. **Є піяністи, які виконують 25 рухів за секунду, скрипаки, що роблять по 600 рухів на хвилину. Деякі люди можуть виконати язиком 1,500 рухів за хвилину!** Взагалі язик це найскоріший мяз людини.

Мязи є переважно парристі. Найбільше мязів мають плечі—180, опісля ноги—124, руки—98, нутрощі—83, груди—54, голова—53, шия—32 і живіт—15.

Хоч майже всі мязи є парристі, то це не значить, що вони все виконують однакову працю. Тіло людини замітне тим, що не має симетрії. Девятьдесять шість процентів людей має праву руку довшу від лівої на один центиметер. Права сторона людського тіла вражливіша від лівої. Наслідком асиметрії ніхто не може перейти більшої віддалі простою лінією із завязаними очима. Загально відомо, як подорожні крутяться на одному місці, коли підчас метелиці зібються з дороги.

Для диких звірів асиметрія має велике значіння: морські птахи, які залетіли далеко на море, наслідком асиметрії вертаються до берега; лев у пустині не згубить свого леговища, а ведмідь у лісі кружляє все життя довкола одного місця. Малпи — горилі та шампанзи—є манькути, краще володіють лівою рукою і т. п. Та не значить це, що людина-манькут упосліджена у розвитку. **Леонардо да Вінчі, Мікелянджельо, Наполеон були манькутами.**

Життедайна помпа.

Найцікавішим органом людського тіла є таки серце. Це свого роду досконала помпа, що важить 300 грамів, а величиною завбільшки пястука. Були часи, коли люди вірили, що серце осідок „духів життя", які то духи дають для крови силу своїми таємничими еліксірами. Сьогодні кожний ученик знає, яке завдання виконує серце.

Англійський вчений Вілієм Гервей присвятив багато часу й енергії, щоб доказати, що серце, це орган, який так як помпа пересилає кров „рурами"—кровоносними судинами. Серце на одну хвилину помпує 6 літрів крови, за день 10,000 літрів, за рік 3½ міліона літрів, за 70 літ життя **250 міліонів літрів, або справжнє озеро крови.** Серце „бє" пересічно 7 разів на хвилину. Чим тяжчу працю робить людина, тим скорша є праця серця.

Підчас сну бючка людини виносить 65, коли людина сидить—70, коли стоїть—78, при легкій праці—85, коли дуже силкується — 100. Зрештою бючка залежить від віку: у немовлят серце виконує 140 ударів на хвилину, у дитини—99, у підростків —70, доросла людина має бючку 70, вкінці старець —76. Крім того бючка залежить від температури, здоровля і т. п.

Молоді організми ідтей вимагають скоршого круження крови, щоб тіло не могло остигнути. **Серце за цілий день робить 100,000 ударів.** Це наче мотор 1/375 ГП (механічного коня). Такий мотор міг би піднестися за годину на півтретя милі.

Червоні тільця крови, так звані еритроцити, є дуже малі, у промірі мають ледви 0.007 міліметра. **В одному кубічному міліметрі крови плаває коло пять міліярдів червоних тілець.** В усьому людському орґанізмі є їх коло 22 триліони. Колиб їх уложити в ряд— творилиб ланцюшок такий довгий, що поспішний поїзд мусів би їхати сто днів, щоб переїхати його. Таким ланцюшком можнаб опоясати тричі земську кулю.

Життя червоного тільця крови дуже коротке: треває воно всього 20 днів. У людському тілі червоне тільце перебігає 3,0000 разів денно природою приписаний „шлях". Після таких 60,000 подорожей червоне тільце вмирає. **Щодня гине тріліон червоних тілець, стількож їх продукує** денно **та доставляє орґанізм до крови.** Червоні тільця мають у собі забарвлюючий складник—гемоґльобіну, яка зуживає багато кисня.

Є в людській крові й інші, білі тільця, звані фаґоцити. Вони творять наче прибічну ґвардію орґанізму. Хай тільки звявляться якісь зайди, наприклад, шкідні бацилі, зараз армія фаґоцитів кидається до бою та після коротких змагань пожерає переможених ворогів. Горе організмові, в якому з якихсь причин застрайкувала прибічна ґвардія. Такий орґанізм виставлений на всякі небезпеки, які для неозброєного орґанізму легко можуть бути смертельні.

ТАРЗАН І БОГИНЯ МАЇВ.

(47)

Після тих слів ватажок вказав їм рукою, куди йти. Один з нанятих індіян промовив до Юлі: „Я знаю, де вони нас ведуть і чому вони нас не вбили. Вони ведуть нас на жир „великому нищильникові". Юлі похололо серце. Та Джордж потішав її: „Не бійся, здайся на моє щастя. Воно ніколи мене не опускає. Ось тільки доторкнися своєю рукою цеї заячої лапки".

Юля жалувала, що не може бути тепер така легковірна, як цей Джордж. Та замісць вірити в його щастя, вона здалася на долю: що буде, то буде. Рівночасно вона старалася відгадати, до якої раси належать ці здичілі індіяни. Вона прийшла до переконання, що вони є нащадки маїв, які одначе тепер повернулися назад до дикого, некультурного способу життя.

Індіяни тимчасом вели їх усе далі, в глиб нетрів, аж доки не вийшли на малу поляну, на якій росло кілька величезних кущів дивної форми. Юля з жахом пізнала в тих кущах ґатунок напенчес. Одначе ці кущі були величезних розмірів, про які, як говорила колись Юля Тарзанові, наука дотепер нічого не знала. Джордж також пізнав ці дерева і стискав заячу лапку.

Отож показалося, що леґенда, яка ходила між ідіянами, не є позбавлена правдивої основи. Перед очима Юлі стояли дійсні докази цього. Стояли величезні мясоїдні кущі, яких згрубіле листя викручувалося ліниво на сонці, наче чекаючи на жертву. Ватажок індіян поклонився перед деревом, а потім звернувся до вязнів і сказав: „Жінка йде перша".